

SARCINILE PROLETARIATULUI ÎN REVOLUȚIA NOASTRĂ

(PROIECT DE PLATFORMĂ A PARTIDULUI PROLETAR) ¹⁷

*Scris la 10 (23) aprilie 1917 ;
postfața — la 28 mai (10 iunie)
1917*

*Publicat în septembrie 1917
la Petrograd, într-o broșură
apărută în editura „Priboi”
Semnat : N. L e n i n*

Se tipărește după textul broșurii

Російская Соціаль-Демократическая Рабочая Партія.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

Н. Ленинъ.

Задачи пролетаріата въ нашей революціи.

(ПРОЕКТЪ ПЛАТФОРМЫ ПРОЛЕТАРСКОЙ ПАРТІИ)

Петербургъ.
1917.—Сентябрь.

Типографія „Трудъ“. Т-во „Рабочая Печать“. Кавалергарцкая, 40.

Соперта broşurii lui V. I. Lenin
„Sarcinile proletariatului în revoluția noastră“. — 1917

Місфорат

Momentul istoric prin care trece Rusia se caracterizează prin următoarele trăsături fundamentale :

CARACTERUL DE CLASĂ AL REVOLUȚIEI CARE A AVUT LOC

1. Vechea putere țaristă, care reprezenta numai o mână de moșieri iobăgiști, ce comandau întreaga mașină de stat (armata, poliția, funcționăria), a fost zdrobită și înlăturată, dar nu a fost răpusă definitiv. Din punct de vedere formal, monarhia nu este desființată. Banda Romanovilor continuă să urzească intrigi monarhiste. Uriașa proprietate agrară a moșierilor feudali nu a fost lichidată.

2. În Rusia, puterea de stat a trecut în mâinile unei noi clase, și anume în mâinile burgheziei și ale moșierilor îmburgheziți. În acest sens, în Rusia revoluția burghezo-democratică s-a terminat.

Burghezia ajunsă la putere a încheiat un bloc (o alianță) cu elementele vădit monarhiste, care în 1906—1914 s-au arătat extrem de zeloase în sprijinirea lui Nicolaie-Sîngerosul și a lui Stolîpin-Spînzurătorul (Gucikov și alți politicieni situați mai la dreapta decât cadeții). Noul guvern burghez Lvov & Co. a încercat și a început să ducă tratative cu Romanovii în vederea restaurării monarhiei în Rusia. La adăpostul frazeologiei revoluționare, acest guvern numește în posturile de comandă pe adepții vechiului regim. El se străduiește să introducă cât mai puține reforme

în întregul aparat al mașinii de stat (armata, poliția, funcționăria), dându-l pe mîna burgheziei. Inițiativei revoluționare a acțiunilor de masă și cuceririi puterii de către popor *de jos* — *singura* garanție a succeselor reale ale revoluției — noul guvern a și început să-i pună tot felul de piedici.

Pînă în prezent, acest guvern n-a fixat nici măcar data convocării Adunării constituante. De proprietatea funciară moșierească, baza materială a țarismului iobăgist, nu se atinge. Acestui guvern nici prin gînd nu-i trece să procedeze la cercetarea operațiilor efectuate de organizațiile financiare monopoliste, de marile bănci, sindicate și carteluri capitaliste, să dea publicității operațiile lor, să le controleze etc.

Principalele și cele mai hotărîtoare posturi ministeriale în noul guvern (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul de Război, adică comandamentul armatei, poliției, funcționării, al întregului aparat de asigurare a maselor) se află în mîna unor monarhiști și partizani ai mării proprietăți funciare moșierești notorii. Cadeților — republicanii zilei de ieri, republicani de nevoie — li s-au dat posturi de mîna a doua, care nu sînt în legătură directă cu *comanda* asupra poporului și cu aparatul puterii de stat. A. Kerenski, reprezentantul trudovicilor și „socialist, vezi doamne“, nu are absolut nici un rol în afară de rolul de a adormi vigilența și de a abate atenția poporului printr-o frazeologie sforăitoare.

Toate aceste cauze fac ca noul guvern burghez să nu merite nici o încredere din partea proletariatului, nici chiar în domeniul politicii interne, și este inadmisibil ca proletariatul să-i acorde vreun sprijin.

POLITICA EXTERNĂ A NOULUI GUVERN

3. În domeniul politicii externe, care acum, datorită condițiilor obiective, se află pe primul plan, noul guvern este un guvern de continuare a războiului imperialist, a răz-

boiului dus în alianță cu puterile imperialiste Anglia, Franța etc. pentru împărțirea prăzii capitaliste, pentru sugrumarea popoarelor mici și slabe.

Fiind subordonat intereselor capitalului rusesc și ale capitalului anglo-francez, puternicul său protector și stăpîn, cel mai bogat capital imperialist din lume, — noul guvern, în pofida dorinței exprimate în modul cel mai hotărît de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților în numele majorității indiscutabile a popoarelor din Rusia, n-a făcut nici un pas real pentru a pune capăt acestui măcel al popoarelor, dezlănțuit de dragul intereselor capitaliștilor. El n-a publicat nici măcar tratatele secrete, al căror conținut tîlhăresc este notoriu (privitoare la împărțirea Persiei, la jefuirea Chinei, la jefuirea Turciei, la împărțirea Austriei, la acapararea Prusiei Orientale, la acapararea coloniilor germane etc.), tratate prin care Rusia este legată în mod vădit de capitalul tîlhăresc imperialist anglo-francez. El *a confirmat* aceste tratate încheiate de țarism, care de-a lungul veacurilor a jefuit și asupra mai multe popoare decît oricare alți tirani și despoți, de țarismul care nu numai că a asupra, dar a și dezonorat și pervertit poporul velicorus, făcînd din el un călău al altor popoare.

Prin confirmarea acestor tratate rușinoase și banditești, noul guvern, în ciuda revendicărilor clar exprimate de majoritatea popoarelor din Rusia prin Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, n-a propus un armistițiu imediat tuturor popoarelor beligerante. El s-a mărginit la declarații și fraze solemne, răsunătoare, de paradă, dar lipsite de orice conținut, care în gura diplomaților burghezi întotdeauna au slujit și slujesc la înșelarea maselor credule și naive ale poporului asupra.

4. De aceea nu numai că noul guvern nu merită să i se acorde nici cea mai mică încredere în ceea ce privește politica externă, dar a continua să-i cerem să proclame voința de pace a popoarelor din Rusia, să renunțe la anexiuni etc. etc. înseamnă în realitate numai să amăgim poporul, să-i insuflăm speranțe irealizabile, să întîrziem limpezirea conștiinței lui, să-l facem indirect să se împace

cu continuarea războiului, al cărui adevărat caracter social este determinat nu de bunele intenții, ci de caracterul de clasă al guvernului care duce războiul, de legăturile dintre clasa pe care o reprezintă acest guvern și capitalul financiar imperialist al Rusiei, Angliei, Franței etc., de *politica reală, de politica efectivă* pe care o duce această clasă.

CARACTERUL SPECIFIC AL DUALITĂȚII PUTERII ȘI SEMNIFICAȚIA EI DE CLASĂ

5. Principala caracteristică a revoluției noastre, caracteristică ce reclamă în modul cel mai imperios o atitudine bine chibzuită, este *dualitatea puterii*, creată în primele zile după victoria revoluției.

Această dualitate a puterii se manifestă prin existența a *două* guverne: un guvern principal, adevărat, real al burgheziei, „guvernul provizoriu“, al lui Lvov & Co., în mâinile căruia se află toate organele puterii, și un guvern complementar, accesoriu, „de control“, reprezentat de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, în mâinile căruia nu se află organele puterii de stat, dar care se sprijină nemijlocit pe majoritatea vădită și certă a poporului, pe muncitorii și soldații înarmați.

Izvorul de clasă al acestei dualități a puterii și semnificația ei de clasă constă în faptul că revoluția rusă din martie 1917 nu numai că a măturat întreaga monarhie țaristă, nu numai că a predat întreaga putere în mâinile burgheziei, dar *a și ajuns în pragul* dictaturii revoluționar-democratice a proletariatului și a țărănimii. Tocmai o asemenea dictatură (adică o putere care se sprijină nu pe lege, ci pe forța directă a maselor înarmate ale populației), o dictatură tocmai a claselor arătate, reprezintă Sovietul din Petrograd și alte Soviete locale de deputați ai muncitorilor și soldaților.

6. A doua particularitate, extrem de importantă, a revoluției ruse constă în faptul că Sovietul de deputați ai

soldaților și muncitorilor din Petrograd, care, judecând după toate indiciile, se bucură de încrederea majorității Sovietelor locale, predă *de bunăvoie* puterea de stat burgheziei și guvernului *ei* provizoriu, îi *cedează* de bunăvoie înțietatea, încheind cu el o înțelegere pentru susținerea lui, se mărginește la rolul de observator, de controlor al convocării Adunării constituante (al cărei termen de convocare guvernul provizoriu nici nu l-a publicat încă).

Această extrem de originală împrejurare, fără precedent în istorie sub această formă, a dus *la împletirea laolaltă a două* dictaturi : dictatura burgheziei (căci guvernul Lvov & Co. este o dictatură, adică o putere care se bizuie nu pe lege și nu pe exprimarea în prealabil a voinței poporului, ci pe cucerirea cu forța, iar această cucerire cu forța a fost săvârșită de o clasă bine precizată, și anume burghezia) și dictatura proletariatului și țărănimii (Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților).

Nu încapă nici cea mai mică îndoială că o asemenea „împletire“ *nu poate* dăinui mult timp. Două puteri în stat *nu pot exista*. Una din ele trebuie să dispară, și întreaga burghezie rusă lucrează din răspuțeri, pretutindeni și prin toate mijloacele, pentru a înlătura, a slei și a lichida Sovietele de deputați ai soldaților și muncitorilor, pentru a crea puterea unică a burgheziei.

Dualitatea puterii este doar expresia unui moment de *trecere* în dezvoltarea revoluției, când ea a trecut dincolo de revoluția burghezo-democratică obișnuită, *dar n-a ajuns încă* la dictatura „pură“ a proletariatului și a țărănimii.

Semnificația de clasă (și explicația de clasă) a acestei situații tranzitorii nestabile constă în următoarele : ca orice revoluție, revoluția noastră a cerut din partea maselor cel mai mare eroism, cel mai mare spirit de sacrificiu în lupta împotriva țarismului și, totodată, *a atras* dintr-o dată *în mișcare* un număr imens de mic-burghezi.

Unul din indiciile principale, științifice și practic-politice ale *oricărei* revoluții adevărate constă în creșterea neobișnuit de rapidă și de bruscă a numărului de „mic-burghezi“ care încep să participe în mod activ, independent, eficace la viața politică, *la organizarea statului*.

Așa s-a întâmplat și cu Rusia. Acum Rusia clocotește. Milioanele și zecile de milioane de oameni, a căror conștiință politică a fost adormită zece ani, care au fost abrutizați politicește de crunta asupra a țarismului și de munca de ocnaș în folosul moșierilor și fabricanților, *s-au trezit și au fost antrenați* în politică. Și cine sînt aceste milioane și zeci de milioane de oameni? În cea mai mare parte sînt mici patroni, mic-burghezi, oameni care se situează pe o poziție de mijloc între capitaliști și muncitorii salariați. Rusia este țara cea mai mic-burgheză dintre toate țările europene.

Un gigantic val mic-burghez a acoperit totul, a covîrșit proletariatul conștient nu numai prin numărul său, ci și sub raport ideologic, adică a cuprins, a contaminat cu concepțiile lui politice mic-burgheze cercuri foarte largi de muncitori.

În viață, mica burghezie depinde de burghezie, întrucît duce o existență de patron și nu de proletar (în sensul *locului* pe care-l ocupă în *producția* socială), iar ca mod de a gîndi ea urmează burghezia.

Atitudinea de credulitate inconștientă față de capitaliști, cei mai răi dușmani ai păcii și ai socialismului, acesta este fenomenul care caracterizează politica actuală a *maselor* din Rusia și care *a crescut* cu o repeziciune revoluționară pe terenul social-economic al țării celei mai mic-burgheze dintre toate țările europene. Aceasta este baza *de clasă a „înțelegerii“* (subliniez că mă refer nu atît la înțelegerea formală, cît la sprijinirea *de fapt*, la înțelegerea tacită, la cedarea puterii cu o credulitate inconștientă) dintre guvernul provizoriu și Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților, înțelegere care a dat d-lor Gucikovi bucățica grasă, puterea reală, iar Sovietului făgăduieli, onoruri (pentru un timp), măguliri, vorbe goale, asigurări și plecăciuni din partea d-lor Kerenski.

Numărul mic al proletarilor din Rusia, nivelul lor insuficient de conștiință și organizare, aceasta este cealaltă față a medaliei.

Toate partidele narodniciste, inclusiv socialiștii-revoluționari, au fost întotdeauna mic-burgheze, partidul Comite-

tului de organizare (Ciheidze, Țereteli etc.) de asemenea ; revoluționarii fără partid (Steklov și alții) s-au lăsat și ei deopotrivă târâți de val sau n-au biruit valul, n-au reușit să-l biruie.

SPECIFICUL TACTICII CARE DECURGE DIN CELE ARĂTATE MAI SUS

7. Din specificul arătat mai sus al situației de fapt, pentru un marxist — care trebuie să țină seama de faptele obiective, de mase și de clase și nu de persoane etc. — decurge în mod necesar specificul tacticii în momentul *actual*.

Acest specific pune pe primul plan sarcina de „a se turna oțet și fiere în apa dulceagă a frazelor revoluționar-democratice“ (potrivit expresiei foarte nimerite a lui Teodorovici, tovarășul meu din C.C. al partidului nostru, la ședința de ieri a Congresului pe întreaga Rusie al funcționarilor și muncitorilor de la căile ferate, care se ține la Petrograd ⁸⁸). Desfășurarea criticii, *lămurirea* greșelilor făcute de partidele mic-burgheze, socialist-revoluționar și social-democrat, pregătirea și unirea strânsă a elementelor unui partid *conștient*-proletar, comunist, *eliberarea* proletariatului de amețeala mic-burgheză „generală“.

Aceasta *pare a fi* „numai“ o activitate propagandistică. De fapt este cea mai *practică* muncă *revoluționară*, căci nu se poate împinge înainte revoluția, care s-a oprit, care s-a înecat în frazeologie, care „bate pasul pe loc“ *nu din cauza* unor piedici exterioare, *nu din cauza violenței* pe care ar exercita-o burghezia (deocamdată Gucikov amenință numai că va recurge la violență împotriva masei de soldați), *ci din cauza* inconștienței credule a maselor.

Numai prin luptă împotriva acestei inconștiențe credule (iar împotriva ei lupta putem și trebuie s-o ducem exclusiv pe tărîm ideologic, folosind metode tovarășești de convingere, făcînd apel la *experiența vieții*) putem să ne eliberăm de *dezmațul frazeologiei revoluționare* care dom-

nește și să împingem cu adevărat înainte conștiința proletară, cât și conștiința maselor, precum și inițiativa lor *locală* hotărâtă și curajoasă, aplicarea cu de la sine putere, dezvoltarea și consolidarea libertăților, a democrației, a principiului trecerii întregului pământ în mâinile poporului.

8. Experiența mondială a guvernelor burgheze și moșieresti a elaborat *două* metode în vederea menținerii poporului într-o stare de asuprire. Prima este violența. Nicolaie Romanov I — Nicolaie Ciomag — și Nicolaie al II-lea — Sîngerosul — au arătat poporului rus maximum posibil și imposibil de folosire a acestei metode de călău. Dar mai există și o altă metodă, cel mai bine elaborată de burghezia engleză și cea franceză, pe care „le-au învățat minte“ o serie de mari revoluții și mișcări revoluționare ale maselor. Aceasta este metoda înșelăciunii, a măgulirii, a frazeologiei, a milioanei de promisiuni, a unor pomeni neînsemnate, metoda de cedare în problemele lipsite de importanță și de păstrare a ceea ce este important.

Specificul momentului pe care-l trăiește Rusia îl constituie trecerea într-un ritm amețitor de la prima metodă la cea de-a doua, de la violența împotriva poporului la *măgulirea* poporului, la înșelarea lui prin promisiuni. Motanul Vaska ascultă și mănîncă. Miliukov și Gucikov dețin puterea, ocrotesc profiturile capitalului, duc războiul imperialist în interesul capitalului rus și al celui anglo-francez și caută să scape răspunzînd prin promisiuni, declamații, declarații de efect, la discursurile unor „bucătari“ ca Ciheidze, Țereteli, Steklov, care amenință, apelează la conștiință, conjură, imploră, cer, proclamă... Motanul Vaska ascultă și mănîncă.

Dar pe zi ce trece inconștiența credulă și credulitatea inconștientă vor dispărea, mai ales în ceea ce-i privește pe proletari și pe țărani *săraci*, pe care viața (situația lor socială și economică) îi învață să nu dea crezare capitaliștilor.

Conducătorii micii burghezii „trebuie“ să învețe poporul să aibă încredere în burghezie. Proletarii trebuie să-l învețe să nu aibă încredere în ea.

DEFENSISMUL REVOLUȚIONAR ȘI SEMNIFICAȚIA LUI DE CLASĂ

9. Trebuie să recunoaștem că manifestarea cea mai importantă, cea mai evidentă a valului mic-burghez, care a copleșit „aproape totul“, este *defensismul revoluționar*. Acesta este cel mai aprig dușman al mersului înainte și al succesului revoluției ruse.

Cine s-a lăsat influențat în acest punct și n-a știut să se elibereze de sub această influență este pierdut pentru revoluție. Dar masele se lasă influențate în alt fel decât conducătorii și în *alt fel*, prin alt proces de dezvoltare, în alt mod se eliberează de sub această influență.

Defensismul revoluționar este, pe de o parte, rodul înșelării maselor de către burghezie, rodul inconștienței credule a țăranilor și a unei părți din muncitori, iar pe de altă parte expresia intereselor și a punctului de vedere al micului patron, care pînă la un anumit grad este cointeresat în anexiuni și în profituri bancare și care păzește „cu sfințenie“ tradițiile țarismului, ce-i pervertea pe velicoruși silindu-i să devină călăii altor popoare.

Burghezia înșală poporul, atacînd coarda nobilei mîndrii a revoluției și prezentînd lucrurile în așa fel ca și cum, în ceea ce privește Rusia, caracterul *social-politic* al războiului s-ar fi schimbat o dată cu această etapă a revoluției, o dată cu înlocuirea monarhiei țariste prin cvasirepublica lui Gucikov și Miliukov. Și un timp poporul a crezut, datorită în mare parte prejudecăților trecutului, care fac ca celelalte popoare din Rusia în afară de poporul velicorus să fie considerate un fel de proprietate sau moșie a velicorușilor. Ticăloasa pervertire a poporului velicorus de către țarism, care l-a învățat să considere inferioare celelalte popoare, să le considere ca aparținînd „de drept“ Velicorusiei, nu putea fi *dintr-o dată* înlăturată.

Ni se cere să știm să lămurim masele că nu „bunăvoința“ persoanelor, grupurilor și chiar a popoarelor determină caracterul politic și social al războiului, ci situația *clasei* care duce războiul, *politica* clasei — politică a cărei continuare este războiul —, *legăturile* capitalului ca forță economică dominantă în societatea contemporană, *caracte-*

rul imperialist al capitalului internațional, dependența — financiară, bancară, diplomatică — a Rusiei față de Anglia, Franța etc. *Nu este ușor* să explici acest lucru cu pricepere, pe înțelesul maselor, și nici unul dintre noi n-ar reuși s-o facă dintr-o dată fără greșeli.

Dar aceasta și numai aceasta trebuie să fie direcția sau, mai exact, conținutul propagandei noastre. Cea mai mică concesie făcută defensismului revoluționar înseamnă *a trăda socialismul*, a renunța complet la *internaționalism*, oricare ar fi frazele frumoase, oricare ar fi considerațiile „practice“ la care se recurge pentru justificarea ei.

Lozinca „jos războiul“ este, desigur, justă, dar ea nu ține seama de specificul sarcinilor momentului, de necesitatea de *a te adresa în alt fel* maselor largi. După părerea mea, ea seamănă cu lozinca „jos țarul“, cu care agitatorul nepriceput „din vremurile bune de altădată“ se ducea de-a dreptul la țară și mânca bătaie. Reprezentanții din mase ai defensismului revoluționar sînt *de bună-credință* — nu în sensul personal, ci în sensul de clasă, adică ei fac parte din *clasele* (muncitori și țărani săraci) care *într-adevăr* nu au nimic de câștigat de pe urma anexiunilor și a sugrumării altor popoare. Ei nu sînt ca burghezii și domnii „intelectuali“, care știu prea bine că *nu poți* renunța la anexiuni fără a renunța la domnia capitalului și care înșală cu neobrăzare masele recurgînd la vorbe frumoase și la tot felul de promisiuni exagerate.

Reprezentantul din mase al defensismului privește lucrurile simplist, ca un mic-burghez : „eu nu vreau anexiuni, dar neamțul «dă buzna» peste mine, deci eu apăr o cauză dreaptă și nicidecum nu știu ce interese imperialiste“. Unui asemenea om trebuie să i se lămurească și iar să i se lămurească că aici nu este vorba de dorințele lui personale, ci de raporturile și condițiile de masă, *de clasă*, politice, de modul în care războiul este legat de interesele capitalului și de rețeaua internațională a băncilor etc. Numai o asemenea luptă împotriva defensismului este serioasă și are șanse de succes, poate un succes nu prea rapid, dar sigur și trainic.

CUM POATE FI TERMINAT RĂZBOIUL ?

10. Războiul nu poate fi terminat „cînd vrei“. El nu poate fi terminat prin hotărîrea uneia dintre părți. El nu poate fi terminat „înfigînd baioneta în pămînt“, după expresia unui soldat defensist.

Războiul nu poate fi terminat printr-o „înțelegere“ între socialiștii din diferitele țări, prin „acțiunea“ proletarilor din toate țările, prin „voința“ popoarelor etc. ; toate frazele de acest soi, care abundă în articolele ziarelor defensiste și semidefensiste, semiinternaționaliste, precum și în nenumăratele rezoluții, apeluri, manifeste, rezoluții ale Sovietului de deputați ai soldaților și muncitorilor, toate aceste fraze nu sînt altceva decît niște deziderate deșarte, blînde și pioase ale unor mic-burghezi. Nu există nimic mai dăunător decît vorbăria despre „manifestarea voinței de pace a popoarelor“, despre *ordinea* în care se vor desfășura acțiunile revoluționare ale proletariatului (după proletariatul rus este „rîndul“ celui german) etc. Toate acestea nu sînt decît louisblanc-ism, visuri dulci, un joc de-a „campania politică“, repetarea, de fapt, a fabulei cu motanul Vaska.

Războiul este generat nu de reaua-credință a capitaliștilor hrăpăreți, deși se desfășoară, fără îndoială, *numai* în interesul lor și numai pe ei îi îmbogățește. Războiul este produsul dezvoltării de o jumătate de secol a capitalului mondial, al miliardelor de fire și de legături ale acestuia. *Nu se poate* ieși din războiul imperialist, *nu se poate* ajunge la o pace democratică, care să nu fie impusă prin forță, fără răsturnarea puterii capitalului, fără trecerea puterii de stat în mîinile *altei* clase, în mîinile proletariatului.

Revoluția rusă din februarie-martie 1917 a fost începutul transformării războiului imperialist în război civil. Această revoluție a făcut *primul* pas spre încetarea războiului. Încetarea lui o poate *asigura* numai *al doilea* pas, și anume trecerea puterii de stat în mîinile proletariatului. Aceasta va fi începutul „ruperii frontului“ — frontul intereselor capitalului — pe scară mondială ; și numai prin ruperea *acestui* front proletariatul *poate* scăpa omenirea

de grozăviile războiului, îi poate aduce binefacerile unei păci trainice.

Revoluția rusă a și dus proletariatul din Rusia în pragul unei asemenea „ruperi a frontului“ capitalului, prin crearea Sovietelor de deputați ai muncitorilor.

NOUL TIP DE STAT PE CARE ÎL CREEAZĂ REVOLUȚIA NOASTRĂ

11. Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc. nu sînt înțelese nu numai în sensul că pentru cei mai mulți nu este limpede semnificația lor de clasă, rolul lor în revoluția rusă. Nu sînt înțelese nici în sensul că ele reprezintă o formă nouă sau, mai exact, un nou tip de stat.

Tipul cel mai desăvîrșit, cel mai înaintat de stat burghez este *republica democratică parlamentară*: puterea aparține parlamentului; mașina de stat, aparatul și organul de guvernare sînt cele obișnuite: armata permanentă, poliția, funcționărima, în fapt inamovibilă, privilegiată, fiind situate *deasupra* poporului.

Dar epocile revoluționare, începînd cu sfîrșitul secolului al XIX-lea, fac să apară un tip *superior* de stat democratic, tipul unui stat care în anumite privințe încetează, potrivit expresiei lui Engels, de a mai fi stat, „nu este stat în sensul propriu al cuvîntului“⁸⁹. Este un stat de tipul Comunei din Paris, un stat în care armata și poliția, străine de popor, sînt *înlocuite* prin înarmarea directă și nemijlocită a poporului însuși. În aceasta constă esența Comunei, pe care au calomniat-o și au ponegriț-o scriitorii burghezi și căreia, printre altele, i se atribuia în mod greșit intenția de „a introduce“ imediat socialismul.

În 1905 și 1917 revoluția rusă a început să creeze tocmai un stat de acest tip. Republica Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc., unite în Adunarea constituantă din Rusia a reprezentanților poporului sau în Sovietul sovietelor etc., iată ceea ce de pe acum, chiar în

momentul de față, *a și început să se realizeze* la noi din inițiativa poporului de sute de milioane, care creează cu de la sine putere o democrație *în felul său* și care nu așteaptă nici ca domnii profesori cadeți să scrie proiectele lor de legi pentru republica burgheză parlamentară, nici ca pedanții și rutinații „social-democrației” mic-burgheze, ca d-nii Plehanov sau Kautsky, să renunțe la denaturarea învățaturii marxismului în problema statului.

Marxismul se deosebește de anarhism pentru că recunoaște *necesitatea* statului și a puterii de stat în perioada revoluționară în general, în epoca trecerii de la capitalism la socialism în special.

Marxismul se deosebește de „social-democratismul” oportunist, mic-burghez al d-lor Plehanov, Kautsky & Co. prin faptul că recunoaște că în perioadele menționate este necesar *nu* un stat de tipul republicii burgheze parlamentare obișnuite, ci unul de tipul Comunei din Paris.

Principalele deosebiri dintre acest din urmă tip de stat și vechiul tip constau în următoarele :

De la republica burgheză parlamentară este foarte ușor de revenit la monarhie (după cum a și dovedit istoria), căci întreaga mașină de oprinare — armata, poliția, funcționăria — rămâne neatinsă. Comuna și Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor etc. *sfărîmă* și înlătură această mașină.

Republica burgheză parlamentară împiedică, înăbușă viața politică independentă a *maselor*, participarea lor directă la construcția *democratică* a întregii vieți de stat de jos și pînă sus. Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților dimpotrivă.

Ele constituie o reproducere a tipului de stat elaborat de Comuna din Paris, pe care Marx l-a numit „forma politică în sfîrșit descoperită în cadrul căreia *putea* fi înfăptuită eliberarea economică a muncii”⁹⁰.

De regulă se aduce următoarea obiecție : poporul rus nu este încă pregătit pentru „introducerea” Comunei. Acesta este argumentul pe care-l foloseau iobăgiștii în sprijinul afirmației că țăranii nu sînt pregătiți pentru libertate. Comuna, adică Sovietele de deputați ai muncitorilor și țăranilor, nu „introduce”, nu intenționează „să in-

introducă" și nici nu trebuie să introducă *nici un fel* de prefaceri care nu au devenit absolut actuale atît în realitatea economică, cît și în conștiința covârșitoarei majorității a poporului. Cu cît crahul economic și criza generată de război sînt mai puternice, cu atît devine mai imperioasă necesitatea unei forme politice cît mai desăvîrșite care să *înlesnească* vindecarea rănilor cumplite pricinuite omenirii de război. Cu cît mai puțină experiență organizatorică are poporul rus, cu atît mai hotărît trebuie *chiar poporul să înceapă* opera de construire organizatorică și nu s-o lase numai la cheremul politicianilor burghezi și al funcționarilor cu „slujbulițe rentabile“.

Cu cît mai repede ne vom dezbăra de vechile prejudecăți ale pseudomarxismului, marxismul denaturat de domnia Plehanov, Kautsky & Co., cu cît vom porni cu mai multă rîvnă să ajutăm poporului să creeze deîndată și pretutindeni Soviete de deputați ai muncitorilor și țăranilor, să ia în mîinile sale *întreaga* viață; cu cît d-nii Lvov & Co. vor tărăgăna mai mult convocarea Adunării constituante, cu atît îi va veni mai ușor poporului să se hotărască (prin mijlocirea Adunării constituante sau fără ea dacă Lvov n-o va convoca vreme îndelungată) pentru Republica Sovietelor de deputați ai muncitorilor și țăranilor. La început, în noua construire organizatorică efectuată de poporul însuși, greșelile sînt inevitabile, dar este mai bine să greșești și să mergi înainte decît să stai *să aștepți* pînă cînd profesorii juriști convocați de d-l Lvov vor întocmi legile de convocare a Adunării constituante și de eternizare a republicii burgheze parlamentare, legile de sugrumare a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și țăranilor.

Dacă ne vom organiza și vom desfășura cu competență propaganda noastră, nu numai proletarii, ci și nouă zecimi din țărănime vor fi împotriva restabilirii poliției, împotriva funcționării inamovibile și privilegiate, împotriva armatei despărțite de popor. Și tocmai în aceasta constă noul tip de stat.

12. Înlocuirea poliției cu miliția populară este o prefacere care a rezultat din întregul mers al revoluției și care în prezent se înfăptuiește în cea mai mare parte a

Rusiei. Trebuie să explicăm maselor că în majoritatea revoluțiilor burgheze de tip obișnuit această prefacere a fost de foarte scurtă durată și că burghezia, chiar cea mai democratică și mai republicană, a restabilit poliția de tip vechi, țarist, despărțită de popor, aflată sub comanda burgheziei, capabilă să asuprească poporul prin toate mijloacele.

Pentru a împiedica restabilirea poliției există un singur mijloc : crearea unei miliții a întregului popor, contopirea ei cu armata (înlocuirea armatei permanente cu înarmarea generală a poporului). Din această miliție trebuie să facă parte toți cetățenii, bărbați și femei, de la 15 pînă la 65 de ani fără excepție, dacă prin aceste limite de vîrstă, luate cu aproximație, se poate defini participarea adolescenților și bătrînilor. Capitaliștii trebuie să plătească muncitorilor salariați, servitorilor etc. pentru zilele în care fac serviciu de folos obștesc în miliție. Fără a atrage femeile la o participare independentă nu numai în viața politică în general, ci și în serviciul permanent de folos obștesc, pe care trebuie să-l facă toată lumea, nu poate fi vorba nu numai de socialism, dar nici de o democrație deplină și trainică. Iar asemenea funcții ale „poliției“ cum sînt : ocrotirea bolnavilor, a copiilor vagabonzi, grija pentru o alimentație sănătoasă etc. în general nu pot fi îndeplinite în mod satisfăcător dacă femeile nu se bucură în fapt și nu numai pe hîrtie de egalitatea în drepturi.

Să fie împiedicată restabilirea poliției ; să fie atrase forțele organizate ale întregului popor pentru crearea miliției la care trebuie să participe toată lumea, acestea, sînt sarcinile pe care proletariatul trebuie să le popularizeze în rîndurile maselor în interesul apărării, consolidării și dezvoltării revoluției.

PROGRAMUL AGRAR ȘI CEL NAȚIONAL

13. Nu putem ști precis în momentul de față dacă în satul rus se va dezvolta sau nu în viitorul apropiat o puternică revoluție agrară. Nu putem ști cît de profundă este

împărțirea de clasă a țărănimii în muncitori agricoli, zileri și țărani săraci („semiproletari“), pe de o parte, și țărani înstăriți și mijlocași (capitaliști și mici capitaliști), pe de altă parte, împărțire care în ultimul timp, fără îndoială, a devenit mai pronunțată. Asemenea probleme le va rezolva și poate să le rezolve numai practica.

Dar noi, ca partid al proletariatului, sîntem, fără îndoială, datori nu numai să venim fără întîrziere cu un program agrar (privitor la pămînt), ci să desfășurăm și propaganda în favoarea unor măsuri practice imediat realizabile *în interesul* revoluției agrare țărănești în Rusia.

Trebuie să cerem naționalizarea *întregului* pămînt, adică trecerea întregului pămînt din cuprinsul statului în proprietatea puterii centrale de stat. Această putere trebuie să stabilească mărimea etc. fondului destinat noilor așezări, să stabilească legile pentru protecția pădurilor, pentru ameliorări ale solului etc., să interzică absolut orice mijlocire între stat, ca proprietar al pămîntului, și arendaș, ca gospodar al lui (să interzică orice rearendare a pămîntului). Dar *dreptul de a dispune* în privința pămîntului, de a stabili *condițiile locale* de luare în stăpînire și de folosință trebuie să se găsească în întregime și exclusiv nu în mîinile funcționarilor, ale birocraților, ci în mîinile *Sovietelor* regionale și locale de *deputați ai țăranilor*.

În vederea ridicării tehnicii producției de cereale și a volumului producției, precum și în vederea dezvoltării unei mari gospodării raționale și a controlului ei public, în cadrul comitetelor țărănești trebuie să luptăm pentru ca din fiecare moșie confiscată să se creeze o mare gospodărie model sub controlul *Sovietelor de deputați ai muncitorilor agricoli*.

În opoziție cu frazeologia și cu politica mic-burgheză care domnesc în rîndurile socialiștilor-revoluționari, mai ales în discuțiile sterpe duse în jurul normei „de consum” sau „de muncă”, a „socializării pămîntului” etc., partidul proletariatului trebuie să explice că în condițiile producției de mărfuri sistemul micii gospodării *nu este în stare* să izbăvească omenirea de starea de mizerie în care se află masele și de asuprirea la care sînt supuse.

Fără a scinda imediat și neapărat Sovietele de deputați ai țăranilor, partidul proletariatului trebuie să explice că este necesar să se formeze Soviete de deputați ai muncitorilor agricoli deosebite și Soviete de deputați ai țăranilor săraci (semiproletari) deosebite sau, cel puțin, consfătuiri permanente separate ale deputaților avînd *această situație de clasă* ca fracțiuni sau partide separate în cadrul Sovietelor comune de deputați ai țăranilor. Altfel, întreaga frazeologie dulceagă mic-burgheză a narodnicilor cu privire la țăranime în general nu va fi decît o formă camuflată de înșelare a maselor sărace de către țăranimea înstărită, care reprezintă numai una dintre varietățile de *capitaliști*.

În opoziție cu propaganda burghezo-liberală sau pur birocratică pe care o desfășoară numeroși socialiști-revoluționari, precum și Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, sfătuindu-i pe țărani să nu ia pămînturile moșierești și să nu purceadă la reforma agrară pînă la convocarea Adunării constituante, partidul proletariatului trebuie să-i cheme pe țărani la înfăptuirea imediată, cu de la sine putere, a reformei agrare și la confiscarea neîntîrziată a pămînturilor moșierești pe baza hotărîrilor adoptate de deputații țărani locali.

Totodată, este extrem de important să se insiste asupra necesității de *a se spori* producția de alimente pentru soldații de pe front și pentru orașe, subliniindu-se că este absolut inadmisibil să se aducă vreo vătămare sau să fie distruse vitele, uneltele, mașinile, clădirile etc. etc.

14. În problema națională, partidul proletar trebuie să susțină în primul rînd proclamarea și înfăptuirea imediată a libertății depline de despărțire de Rusia pentru toate națiunile și popoarele asuprite de țarism, înglobate cu forța sau ținute cu forța în granițele statului, adică anexate.

Dacă nu sînt însoțite de înfăptuirea reală a libertății de despărțire, toate afirmațiile, declarațiile și manifestele cu privire la renunțarea la anexiuni se reduc la o înșelare burgheză a poporului sau la niște pioase deziderate mic-burgheze.

Partidul proletar tinde la crearea unui stat cît mai mare, căci aceasta este în avantajul oamenilor muncii; el tinde *la apropierea și la contopirea* națiunilor, dar el vrea

să atingă acest scop nu prin violență, ci numai prin alianța liberă, frățească a muncitorilor și a maselor muncitoare ale tuturor națiunilor.

Cu cât republica rusă va fi mai democratică, cu cât ea se va organiza cu mai mult succes ca republică a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și țăranilor, cu atât masele muncitoare ale tuturor națiunilor se vor simți atrase de *bunăvoie* spre această republică.

Libertatea deplină de despărțire, cea mai largă autonomie locală (și națională), garanții elaborate în amănunt pentru drepturile minorităților naționale, acesta este programul proletariatului revoluționar.

NAȚIONALIZAREA BĂNCILOR ȘI SINDICATELOR CAPITALISTE

15. Partidul proletariatului în nici un caz nu-și poate fixa ca scop „introducerea” socialismului într-o țară de mici țărani atîta vreme cît majoritatea covârșitoare a populației n-a ajuns la conștiința necesității revoluției socialiste.

Dar numai sofîștii burghezi care se ascund îndărătul unor cuvinte „cvasimarxiste” pot deduce din acest adevăr justificarea unei politici de amînare a măsurilor revoluționare imediate, care au devenit pe deplin actuale din punct de vedere practic, care adeseori sînt *realizate în timpul războiului de o serie de state burgheze* și care sînt imperios necesare în lupta împotriva completei dezorganizări economice și a foametei care se apropie.

Măsuri cum sînt naționalizarea pămîntului, a tuturor băncilor și sindicatelor capitaliste sau, cel puțin, instituirea unui *control imediat* asupra acestora de către Sovietele de deputați ai muncitorilor etc., fără a constitui nicidecum „introducerea” socialismului, trebuie neapărat preconizate și pe cât posibil realizate pe cale revoluționară. Fără aceste măsuri, care constituie numai pași spre socialism și care sînt întru totul realizabile din punct de vedere economic, vindecarea rănilor pricinuite de război și preîntîmpinarea

crahului care ne amenință nu sînt cu puțință, iar partidul proletariatului revoluționar nu se va da niciodată în lături de la lezarea profiturilor nemaipomenit de ridicate ale capitaliștilor și bancherilor, care se îmbogățesc în proporții scandaloase tocmai „datorită războiului“.

SITUAȚIA ÎN CADRUL INTERNAȚIONALEI SOCIALISTE

16. Acum mai mult decît oricînd, pe primul plan se situează cu o deosebită forță obligațiile internaționale ale clasei muncitoare din Rusia.

În zilele noastre, numai cel căruia i-e lene nu se jură că e internaționalist; pînă și șoviniștii defensiști, pînă și d-nii Plehanov și Potresov, pînă și Kerenski își zic internaționaliști. Aceasta face ca datoria partidului proletar de a opune cu toată claritatea, precizia, hotărîrea internaționalismului în fapte internaționalismului în vorbe să fie cu atît mai imperioasă.

Apelurile zadarnice către muncitorii din toate țările, asigurările inconsistente de devotament față de internaționalism, încercările de a stabili direct sau indirect „ordinea“ intrării în acțiune a proletariatului revoluționar din diferitele țări beligerante, eforturile de a încheia „acorduri“ între socialiștii țărilor beligerante *referitor* la lupta revoluționară, zarva în jurul congreselor socialiste *în vederea* campaniei pentru pace etc. etc. — toate acestea, oricît de sinceri ar fi autorii acestor idei, ai acestor încercări sau ai acestor planuri, toate acestea, din punctul de vedere al semnificației lor *obiective*, nu sînt decît frazeologie și, *în cel mai bun caz*, deziderate pioase, blînde, bune numai să camufleze *înșelarea* maselor de către șoviniști. Social-șoviniștii francezi — cei mai abili, cei mai versați în metodele șarlatanismului parlamentar — au și bătut de mult recordul în ceea ce privește frazele pacifiste și internaționaliste nemaipomenit de răsunătoare și de sforăitoare, *combinate* cu nemaipomenit de nerușinata trădare a socialis-

mului și a Internaționalei, cu participarea la guvernele care duc războiul imperialist, cu votarea creditelor *sau a împrumuturilor* (cum au făcut în ultimele zile în Rusia Ciheidze, Skobelev, Țereteli, Steklov), cu crearea piedicilor în calea luptei revoluționare *în propria lor țară* etc. etc.

Oamenii de treabă uită adeseori împrejurările cumplite și pline de cruzime în care se desfășoară războiul imperialist mondial. Aceste împrejurări nu îngăduie vorbe goale, ele își bat joc de dezideratele dulcege, pioase.

Internaționalism în fapt înseamnă un singur lucru: munca plină de abnegație în vederea dezvoltării mișcării revoluționare și a luptei revoluționare *în propria țară*, sprijinirea (prin propagandă, simpatie, ajutor material) *a aceleiași lupte*, a aceleiași linii și *numai a acesteia* în toate țările fără excepție.

Restul este înșelăciune și manilovism.

Trei curenți în mișcarea socialistă și muncitorească internațională s-au conturat *în toate țările* în cei peste doi ani de război, și cine părăsește terenul *real* al recunoașterii acestor trei curenți, al analizei lor, al luptei consecvente pentru un curent internaționalist în fapt, acela se condamnă la slăbiciune, la neputință și la greșeli.

Cele trei curenți sînt următoarele :

1) Social-șoviniștii, adică socialiști în vorbe, șoviniști în fapte, sînt oameni care recunosc principiul „apărării patriei“ în războiul imperialist (și în primul rînd în actualul război imperialist).

Acești oameni sînt adversarii noștri *de clasă*. Ei au trecut de partea burgheziei.

Așa sînt cei mai mulți dintre conducătorii oficiali ai social-democrației oficiale din *toate țările*. D-nii Plehanov & Co. în Rusia, Scheidemann în Germania, Renaudel, Guesde, Sembat în Franța, Bissolati & Co. în Italia, Hyndman, fabienii și „laburiștii“ (conducătorii „partidului muncitoresc“) în Anglia, Branting & Co. în Suedia, Troelstra și partidul lui în Olanda, Stauning și partidul lui în Danemarca, Victor Berger și ceilalți „apărători ai patriei“ în America etc.

2) Al doilea curent — așa-numitul „centru“ — îl formează oamenii care oscilează între social-șoviniști și internaționaliștii în fapte.

Cei din „centru“ se jură pe toți sfinții că sînt marxiști, internaționaliști, că sînt pentru pace, pentru tot felul de „presiuni“ asupra guvernelor, pentru tot felul de „revedicări“ față de guvernul din propria lor țară, pentru ca „acesta să dea curs voinței de pace a poporului“, pentru tot felul de campanii în folosul păcii, pentru o pace fără anexiuni etc. etc. și pentru pace cu social-șoviniștii. „Centrul“ este pentru „unitate“, centrul este adversarul sciziunii.

„Centrul“ este domnia frazeologiei mic-burgeze blajine, a internaționalismului în vorbe, a oportunistului laș și a slugărnicii în fața social-șoviniștilor în fapte.

Ceea ce constituie miezul problemei este faptul că „centrul“ nu este convins de necesitatea revoluției împotriva guvernului din propria lor țară, n-o propovăduiește, nu duce o luptă revoluționară plină de abnegație, născoceste *pretexte* din cele mai banale, dar care sună arhi, „marxist“, pentru a o evita.

Social-șoviniștii sînt *adversarii* noștri de clasă, *burghezi* în rîndurile mișcării muncitorești. Ei reprezintă o pătură, grupuri, straturi de muncitori, *obiectiv* cumpărați de burghezie (salariu mai bun, locuri de onoare etc.) și care ajută burgheziei din *propria* lor țară să jefuiască și să sugrume popoarele mici și slabe, să lupte pentru împărțirea prăzii capitaliste.

„Centrul“ îl formează oamenii cu rutină, roși de legalitatea putredă, pervertiți de ambianța parlamentarismului etc., birocrați, obișnuiți cu sinecure și o muncă „tihnită“. Din punct de vedere istoric și economic, ei nu reprezintă o pătură *deosebită*; ei reprezintă numai *trecerea* de la o perioadă încheiată a mișcării muncitorești, de la perioada anilor 1871—1914, de la perioada care a dat multe lucruri de preț, mai ales într-o artă atît de necesară proletariatului cum este arta muncii organizatorice lente, susținute, sistematice, pe scară largă și foarte largă, la o *perioadă* nouă, care a devenit necesară *din punct de vedere obiectiv* o dată cu începutul primului război imperialist mondial, care a deschis *era revoluției sociale*.

Principalul conducător și reprezentant al „centrului“ este Karl Kautsky, cea mai de seamă autoritate a Internaționalei a II-a (1889—1914), o ilustrare a falimentului total al marxismului, a unei nemaipomenite lipse de caracter, a celor mai jalnice șovăieli și trădări din august 1914 încoace. Curentul „centrului“ este reprezentat de Kautsky, Haase, Ledebour, așa-numita „Asociație a muncitorilor sau a muncii“ din Reichstag; în Franța — de Longuet, Pressemanne și în general de așa-zișii „minoritari“⁹¹ (menșevici); în Anglia — de Philip Snowden, Ramsay MacDonald și de mulți alți conducători ai „Partidului laburist independent“⁹² și, în parte, ai Partidului socialist britanic⁹³; de Morris Hillquit și mulți alții în America; de Turati, Treves, Modigliani etc. în Italia; de Robert Grimm etc. în Elveția; de Victor Adler & Co. în Austria; de partidul Comitetului de organizare Akselrod, Martov, Ciheidze, Țereteli și alții în Rusia etc.

Bineînțeles că anumite persoane trec uneori, fără să-și dea seama, de pe pozițiile social-șovinismului pe pozițiile „centrului“ și invers. Orice marxist știe că clasele se deosebesc între ele, deși persoanele pot trece dintr-o clasă în alta; tot așa și *curențele* vieții politice se deosebesc între ele, deși persoanele pot trece de la un curent la altul, deși se fac tot felul de încercări și eforturi de *a contopi* curențele.

3) Al treilea curent îl formează internaționaliștii în fapte, pe care-l reprezintă cel mai bine „stînga zimmerwaldiană“⁹⁴ (reproducem în anexă manifestul ei din septembrie 1915, pentru ca cititorii să poată lua cunoștință din original cum a luat naștere acest curent).

Principalul semn distinctiv: ruptura totală și cu social-șovinismul și cu „centrul“. Lupta revoluționară plină de abnegație dusă împotriva guvernului imperialist din *propria* țară și a burgheziei imperialiste din *propria* țară. Principiul: „dușmanul principal se află în propria ta țară“. Lupta necruțătoare împotriva frazei dulcege social-pacifiste (social-pacifistul este socialist în vorbe, pacifist burghez în fapte; pacifiștii burghezi visează la o pace veșnică *fără* doborîrea jugului și domniei capitalului) și împotriva *pretextelor* de tot felul invocate pentru a nega

posibilitatea sau necesitatea sau caracterul oportun al luptei revoluționare a proletariatului și a revoluției proletare, socialiste *în legătură* cu războiul actual.

Reprezentanții cei mai de seamă ai acestui curent sînt : în Germania „grupul Spartacus“, sau grupul „Die Internationale“, din care face parte Karl Liebknecht. El este cel mai de seamă reprezentant al acestui curent și al Internaționalei *noi*, adevărate, proletare.

Karl Liebknecht a chemat pe muncitorii și soldații din Germania să *întoarcă armele* împotriva guvernului din *propria* lor țară. Karl Liebknecht a făcut aceasta deschis, de la tribuna parlamentului (Reichstagului). Apoi, la o demonstrație care a avut loc în piața Potsdam, una din cele mai mari piețe ale Berlinului, a răspîndit proclamații tipărite ilegal care cupindeau îndemnul „jos guvernul“. A fost arestat și condamnat *la muncă silnică*. Acum el stă în temniță în Germania, așa cum în general *sute*, dacă nu mii, de *adevărați* socialiști ai Germaniei se află în închisori pentru vina de a fi luptat împotriva războiului.

Karl Liebknecht a dus o luptă necruțătoare, prin discursuri și scrisori, nu numai *împotriva* Plehanovilor, Potresovilor *din țara sa* (alde Scheidemann, Legien, David & Co.), *ci și împotriva oamenilor din cadrul centrului din țara sa*, împotriva Ciheidzilor, Țeretelilor *din țara sa* (Kautsky, Haase, Ledebour & Co.).

Karl Liebknecht împreună cu prietenul său Otto Rühle, numai ei doi dintre cei o sută zece deputați, au călcat disciplina, au distrus „unitatea“ cu „centrul“ și cu șovinistii, *au pornit împotriva tuturor*. Singur Liebknecht prezintă socialismul, cauza proletară, revoluția proletară. *Toți* ceilalți social-democrați germani sînt, după cum bine a spus Rosa Luxemburg (și ea membru și unul dintre conducătorii „grupului Spartacus“), *un hoit împuștit*.

Alt grup de internaționaliști în fapte este reprezentat în Germania de ziarul „Politica Muncitorească“ din Bremen.

În Franța, cei mai apropiați de internaționaliștii în fapte sînt Lorient și prietenii săi (Bourderon și Merrheim au alunecat spre social-pacifism), precum și francezul Henri Guilbeaux, care scoate la Geneva revista „Demain“⁹⁵ ; în

Anglia ziarul „The Trade-Unionist”⁹⁶ și o parte dintre membrii Partidului socialist britanic și ai Partidului laburist independent (de pildă Williams Russel, care a proclamat pe față ruptura cu conducătorii care au trădat socialismul), învățătorul scoțian, socialistul MacLean, condamnat de guvernul burghez al Angliei la muncă silnică pentru lupta revoluționară dusă de el împotriva războiului; sute de socialiști din Anglia se află în închisori învinuiți de a fi săvârșit aceleași crime. Ei, și numai ei, sînt internaționaliști în fapte; în America — „Partidul muncitoresc socialist”⁹⁷ și elementele din cadrul „Partidului socialist”⁹⁸, oportunist, care din ianuarie 1917 au început editarea ziarului „Internaționalist”⁹⁹; în Olanda — partidul „tribuniștilor”, care scot ziarul „Tribuna” (Pannekoek, Herman Gorter, Wijnkoop, Henriette Roland-Holst, care la Zimmerwald a reprezentat centrul și acum a trecut de partea noastră)¹⁰⁰; în Suedia — partidul tinerilor, sau al celor de stînga¹⁰¹, avînd drept conducători pe Lindhagen, Ture Nerman, Carleson, Ström, Z. Höglund, care la Zimmerwald a luat parte la întemeierea „stîngii zimmerwaldiene”, iar în momentul de față este condamnat la închisoare pentru lupta revoluționară dusă împotriva războiului; în Danemarca — Trier și prietenii săi, care au părăsit partidul „social-democrat” al Danemaricii, devenit cu desăvîrșire burghez și avînd în frunte pe ministrul Stauning; în Bulgaria — „tesneacii”¹⁰²; în Italia — cei mai apropiați sînt Constantin Lazzari, secretarul partidului, și Serrati, redactorul organului central „Avanti!”; în Polonia — Radek, Ganecki și alți conducători ai social-democrației grupați în „Conducerea regională”¹⁰³; Rosa Luxemburg, Tyszka și alți conducători ai social-democrației grupați în „Conducerea principală”; în Elveția — cei de stînga care au întocmit expunerea de motive a „referendumului” (ianuarie 1917) în favoarea luptei împotriva social-șovinistilor și „centrului” din propria lor țară și care la congresul socialist al cantonului Zürich, ținut la Töss în ziua de 11 februarie 1917, au prezentat o rezoluție principial-revoluționară împotriva războiului; în Austria — tinerii

prieteni de stînga ai lui Friedrich Adler, care au activat, în parte, în cadrul clubului „Karl Marx“ din Viena, club astăzi închis de către reacționarul guvern austriac, care urmărește suprimarea lui F. Adler pentru fapta eroică, deși cam nechibzuită, de a fi tras într-un ministru etc. etc.

Ceea ce interesează nu sînt nuanțele ; nuanțe există și între cei de stînga. Ceea ce interesează este *curentul*. Esențialul este că nu-i ușor lucru să fii internaționalist în fapte într-o epocă de cumplit război imperialist. Asemenea oameni sînt în număr mic, dar *numai* ei reprezintă viitorul socialismului, *numai* ei sînt *conducători ai maselor* și nu pervertitori ai maselor.

În mod inevitabil, din punct de vedere obiectiv, în condițiile războiului imperialist, deosebirea dintre reformiști și revoluționarii din rîndurile social-democraților, din rîndurile socialiștilor în general, trebuia să sufere unele schimbări. Cine se mărginește „să ceară“ guvernelor burgheze să încheie pacea sau „să dea curs voinței de pace a popoarelor“ etc., acela alunecă *de fapt* spre reforme. *Căci* din punct de vedere obiectiv *problema războiului* se pune numai *în mod revoluționar*.

Pentru ca războiul să se încheie printr-o pace democratică și nu printr-una impusă cu forța, pentru a elibera popoarele de robia dobînzilor de *miliarde* încasate de domnii capitaliști îmbogățiți de pe urma „războiului“, nu există altă cale decît revoluția proletariatului.

Guvernelor burgheze li se poate cere și trebuie să li se ceară cele mai diferite reforme, dar nu se poate, pentru cine nu vrea să cadă în manilovism, în reformism, să li se ceară acestor oameni și acestor clase, prinși în rețeaua de mii de fire ale capitalului imperialist, *să rupă* aceste fire ; or, fără aceasta toate discuțiile despre război războiului nu sînt decît fraze goale, amăgitoare.

„Kautskiștii“, „centrul“ sînt revoluționari în vorbe, reformiști în fapte, internaționaliști în vorbe, complici ai social-șovinismului în fapte.

FALIMENTUL INTERNAȚIONALEI DE LA ZIMMERWALD. —
TREBUIE CREATĂ INTERNAȚIONALĂ A III-A

17. Chiar de la început, Internaționala de la Zimmerwald s-a situat pe o poziție șovăitoare, „kautskistă“, de „centru“, fapt care a și silit *stînga zimmerwaldiană* să se desolidarizeze imediat, să se separe, să vină cu un manifest *propriu* (tipărit în Elveția în limbile rusă, germană și franceză).

Principala lipsă a Internaționalei de la Zimmerwald — cauza care a dus la *falimentul* ei (căci ea a și dat un faliment ideologic și politic) — o constituie șovăielile, nehotărîrea în problema cea mai importantă, *atohotărîtoare*, din punct de vedere practic, aceea a rupturii totale cu social-șovinismul și cu vechea Internațională social-șovinistă, condusă de Vandervelde, Huysmans la Haga (Olanda) etc.

La noi încă nu se știe că majoritatea zimmerwaldiană o formează *tocmai kautskiștii*. Or, acesta este un fapt esențial, care nu poate fi ignorat și care astăzi este bine cunoscut în Europa apuseană. Pînă și un șovinist, un șovinist extremist german, cum este Heilmann, redactorul arhișoviniștului „Chemnitzer Zeitung“ și colaborator la publicația arhișoviniștă a lui Parvus „Clopotul“¹⁰⁴ (bineînțeles „social-democrat“ și partizan înfocat al „unității“ social-democrației), a trebuit să recunoască în presă că centrul sau „kautskismul“ și *majoritatea zimmerwaldiană* sînt unul și același lucru.

Iar la sfîrșitul anului 1916 și începutul anului 1917 aceasta a devenit un fapt definitiv stabilit. Cu toate că Manifestul de la Kiental a condamnat social-pacifismul, *toată* dreapta zimmerwaldiană, *toată* majoritatea zimmerwaldiană a alunecat spre social-pacifism: Kautsky & Co. printr-o serie de manifestări care au avut loc în ianuarie și februarie 1917; Bourderon și Merrheim, în Franța, prin faptul că au votat *în unanimitate*, alături de social-șoviniști, pentru rezoluțiile pacifiste ale partidului socialist (decembrie 1916)¹⁰⁵ și ale „confederației generale a muncii“ (adică ale organizației naționale a sindicatelor franceze, tot în decembrie 1916); Turatti & Co., în Italia, unde întregul partid s-a situat pe o poziție social-pacifistă, iar

Turatti personal, în discursul său din 17 decembrie 1916, „a alunecat” (și, desigur, nu întâmplător) pînă la fraze *naționaliste* care prezentau războiul imperialist în culori trandafirii.

Președintele Zimmerwaldului și Kientalului, Robert Grimm, a încheiat în ianuarie 1917 o alianță cu social-șoviniștii din *propriul* său partid (Greulich, Pflüger, Gustav Müller etc.) împotriva internaționaliștilor în fapte.

La cele două consfătuiri ale *zimmerwaldienilor* din diferite țări, care au avut loc în ianuarie și februarie 1917, această atitudine fățarnică, duplicitară a majorității zimmerwaldiene a fost formal înfierată de către internaționaliștii de stînga din cîteva țări: de Münzenberg, secretar al Organizației internaționale a tinerilor și redactor al excelentului ziar internaționalist „Jugend-Internationale”¹⁰⁶; de Zinoviev, reprezentantul C.C. al partidului nostru; de K. Radek, reprezentantul Partidului social-democrat polonez („Conducerea regională”); de Hartstein, social-democrat german, membru al „grupului Spartacus”.

Proletariatului rus i s-a dat mult; nicăieri în lume clasa muncitoare nu a reușit încă să desfășoare o asemenea energie revoluționară cum este aceea care se desfășoară în Rusia. Dar cui îi este dat mult, de la acela se și cere mult.

Mlaștina zimmerwaldiană nu mai poate fi tolerată. Nu se poate ca din pricina „kautskiștilor” de la Zimmerwald să rămînem mai departe într-un fel de semilegătură cu Internaționala șovinistă a unor Plehanovi și Scheidemannii. Trebuie să rupem numaidecît cu această Internațională. Trebuie să rămînem la Zimmerwald *numai* în scop de informare.

Tocmai noi și tocmai acum trebuie să întemeiem fără întârziere o *nouă* Internațională proletară revoluționară sau, mai exact, să nu ne temem să recunoaștem în auzul tuturor că *ea a și fost întemeiată* și activează.

Este Internaționala acelor „internaționaliști în fapte” pe care i-am enumerat mai sus în mod expres. Ei și numai ei sînt reprezentanții maselor revoluționar-internaționaliste și nu niște pervertitori ai maselor.

Dacă socialiștii de *acest fel* sînt puțini la număr, fiecare muncitor rus e bine să-și pună întrebarea: oare în Rusia

în *ajunul* revoluției din februarie și martie 1917 au fost mulți revoluționari conștienți ?

Important este nu numărul, ci exprimarea justă a ideilor și a politicii proletariatului cu adevărat revoluționar. Esențialul nu este „să proclamăm” internaționalismul, ci să știi, chiar și în momentele cele mai grele, să fii internaționalist în fapte.

Să nu ne lăsăm amăgiți de speranța în acorduri și congrese internaționale. Cât timp durează războiul imperialist, raporturile internaționale sînt prinse în cleștele de fier al dictaturii militare burghezo-imperialiste. Dacă nici chiar „republicanul” Miliukov, care este nevoit să tolereze guvernul accesoriu al Sovietului de deputați ai muncitorilor, *nu l-a lăsat să intre* în Rusia, în aprilie 1917, pe socialistul elvețian *Fritz Platten*, secretar al partidului, internaționalist, participant la conferințele de la Zimmerwald și Kiental, cu toate că acesta era căsătorit cu o rusoaică și se ducea la rudele soției sale, cu toate că luase parte la revoluția din 1905 din orașul Riga, că pentru acest motiv a stat la închisoare în Rusia, că pentru eliberarea sa a depus guvernului țarist o cauțiune pe care voia acum să o recupereze ; dacă „republicanul” Miliukov a putut *să facă* acest lucru în Rusia în aprilie 1917, ne putem da seama cât valorează promisiunile, frazeologia și declarațiile burgheziei cu privire la pacea fără anexiuni etc.

Dar arestarea lui Troțki de către guvernul englez ? Dar faptul că lui Martov i s-a interzis să plece din Elveția, dar speranțele de a-l momi pe Martov să se ducă în Anglia, unde îl aștepta soarta lui Troțki ?

Să nu ne facem iluzii. Nu trebuie să ne autoamăgim.

„A aștepta” congrese sau consfătuiri internaționale înseamnă a fi un *trădător* al internaționalismului, de vreme ce s-a dovedit că nici chiar din Stockholm nu se îngăduie să vină la noi nici socialiștii credincioși internaționalismului și *nici măcar scrisori din partea lor*, deși cenzura militară are toate posibilitățile și este foarte feroce.

Partidul nostru nu trebuie „să aștepte”, ci să purceadă imediat *la întemeierea* Internaționalei a III-a, și sutele de socialiști din închisorile Germaniei și Angliei vor răsufla ușurați ; mii și mii de muncitori germani care fac astăzi

greve și demonstrații spre groaza ticălosului și tâlharului de Wilhelm vor citi în manifestele *ilegale* hotărîrea noastră, vor vedea încrederea noastră frățească în Karl Liebknecht și numai în el, hotărîrea *noastră* de a lupta și *acum* împotriva „defensismului revoluționar“, vor citi toate acestea și se vor întări în internaționalismul lor revoluționar.

Cui i se dă mult, de la acela se și cere mult. Nu este țară pe lume unde să existe *acum* asemenea libertate cum există în Rusia. Să ne folosim de această libertate nu pentru a propovădui sprijinirea burgheziei sau a „defensismului revoluționar“ burghez, ci pentru a *întemeia* cu curaj și cinstit, în mod proletar și liebknechtian *Internaționala a III-a*, o Internațională categoric vrăjmașă atât trădătorilor social-șoviniști, cât și oamenilor șovăitori ai „centrului“.

18. Faptul că despre unificarea social-democrațiilor din Rusia nici nu poate fi vorba reiese fără multe explicații din cele spuse mai sus.

Mai bine să rămii în doi, așa cum a rămas Liebknecht, și *asta înseamnă să rămii cu proletariatul revoluționar*, decât să admiți măcar pentru un minut ideea unificării cu partidul Comitetului de organizare, cu Ciheidze și Tereteli, care îngăduie blocul cu Potresov la „Raboceaia Gazeta“, care votează pentru împrumut în Comitetul Executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor¹⁰⁷ și care au alunecat spre „defensism“.

Lăsați-i pe morți să-și îngroape morții.

Cine vrea *să-i ajute* pe șovăielnici trebuie să înceapă prin a înceta el însuși de a mai șovăi.

CE DENUMIRE TREBUIE SĂ POARTE PARTIDUL NOSTRU
CA SĂ FIE JUSTĂ DIN PUNCT DE VEDERE ȘTIINȚIFIC,
IAR DIN PUNCT DE VEDERE POLITIC SĂ AJUTE
LA LIMPEZIREA CONȘTIINȚEI PROLETARIATULUI ?

19. Trec la ultimul punct, la denumirea partidului nostru. Noi trebuie să ne numim *partid comunist*, așa cum își ziceau Marx și Engels.

Trebuie să repetăm că sîntem marxiști și luăm ca bază de plecare „Manifestul Comunist”, pe care social-democrația l-a denaturat și trădat în două puncte principale: 1) muncitorii n-au patrie: „apărarea patriei” în războiul imperialist înseamnă o trădare a socialismului; 2) învățătura marxismului despre stat a fost denaturată de Internaționala a II-a.

Denumirea de „social-democrație” este greșită *din punct de vedere științific*, așa cum a arătat în repetate rînduri Marx, printre altele și în „Critica programului de la Gotha” din 1875, și așa cum a repetat într-o formă mai populară Engels în 1894¹⁰⁸. De la capitalism omenirea poate trece nemijlocit numai la socialism, adică la stăpînirea în comun a mijloacelor de producție și la repartitia produselor după munca fiecăruia. Partidul nostru privește mai departe: în mod inevitabil, socialismul trebuie să evolueze treptat spre comunism, pe al cărui steag este înscris: „de la fiecare după capacități, fiecăruia după nevoi”.

Acesta este primul meu argument.

Al doilea: este greșită *din punct de vedere științific* și a doua parte a denumirii partidului nostru (social-democrați). Democrația este una din formele *statului*. Or, noi, marxiștii, sîntem adversarii *oricărui* stat.

Conducătorii Internaționalei a II-a (1889—1914), d-nii Plehanov, Kautsky și alții de seama lor, au vulgarizat și au denaturat marxismul.

Marxismul se deosebește de anarhism prin faptul că recunoaște *necesitatea statului* pentru perioada de trecere la socialism, dar (și în aceasta constă deosebirea de Kautsky & Co.) *nu a unui stat* cum este obișnuita republică democratică burgheză parlamentară, ci a unui stat de felul Comunei din Paris din 1871, a unui stat ca Sovietele de deputați ai muncitorilor din 1905 și 1917.

Al treilea argument pe care-l prezint: *viața*, revoluția a creat la noi *în fapt*, deși sub o formă slabă, embrionară, tocmai acest „stat” nou, care nu este un stat în sensul propriu al cuvîntului.

Aceasta este o problemă de practică a maselor și nu numai o teorie a conducătorilor.

Statul în sensul propriu al cuvîntului înseamnă comanda exercitată asupra maselor de detașamente de oameni înarmați, despărțite de popor.

Statul nostru nou, *care se naște acum*, este și el un stat, deoarece avem nevoie de detașamente de oameni înarmați, avem nevoie de ordinea *cea mai strictă*, avem nevoie de reprimarea *fără cruțare* prin violență a încercărilor de contrarevoluție de tot felul, atît țaristă, cît și gucikovo-burgheză.

Dar noul nostru stat, *care se naște acum*, nu mai este un stat în sensul propriu al cuvîntului, căci în multe părți din Rusia aceste detașamente de oameni înarmați le formează *masa însăși*, întreg poporul, și nu cineva care este situat deasupra lui, despărțit de el, privilegiat, inamovibil din punct de vedere practic.

Nu înapoi trebuie să privim, ci înainte, nu spre acea democrație de tip burghez obișnuit care întărea dominația burgheziei cu ajutorul vechilor organe, *monarhice*, de guvernare, cu ajutorul poliției, armatei și al funcționărimii.

Trebuie să privim înainte, spre noua democrație care ia naștere, care încetează de a mai fi democrație, întrucît democrație înseamnă domnia poporului, iar poporul înarmat nu poate domni asupra lui însuși.

Cuvîntul democrație aplicat la Partidul comunist este inexact nu numai din punct de vedere științific. Acum, după martie 1917, acest cuvînt este ca niște *ochelari-de-cai* puși pe ochii poporului revoluționar, care-l *împiedică* să construiască liber, curajos, cu de la sine putere ceea ce este nou : Sovietele de deputați ai muncitorilor, țăranilor și a tot felul de alți deputați, *ca putere unică* în „stat“, ca premergător al „dispariției treptate“ a *oricărui* stat.

Al patrulea argument : trebuie să se țină seama de situația mondială obiectivă a socialismului.

Ea nu este aceeași care era în 1871—1914, cînd Marx și Engels acceptau în mod conștient termenul greșit, oportu-

nist de „social-democrație“. Căci *atunci*, după înfrîngerea Comunei din Paris, istoria punea la ordinea zilei munca lentă de organizare și lămurire. Altă activitate nu exista. Anarhiștii au fost (și rămîn) fundamental greșiți nu numai pe plan teoretic, ci și din punct de vedere politic și economic. Anarhiștii au apreciat greșit momentul, întrucît nu au înțeles situația mondială : muncitorul englez pervertit de profiturile imperialiste, Comuna din Paris zdrobită, mișcarea burghezo-națională din Germania abia de curînd biruitoare (1871), Rusia semifeudală cufundată într-un somn secular.

Marx și Engels au apreciat just momentul, ei au înțeles situația internațională, au înțeles că sarcinile constau în apropierea *lentă* de faza inițială a revoluției sociale.

Și noi trebuie să înțelegem sarcinile și particularitățile noii epoci. Să nu ne luăm după acei pseudomarxiști despre care Marx spunea : „am semănat dinți de balaur și am cules purici“¹⁰⁹.

Necesitatea obiectivă a capitalismului, care s-a transformat în imperialism, a dat naștere războiului imperialist. Războiul a împins întreaga omenire *la marginea prăpastiei*, la marginea distrugerii întregii civilizații, a sălbăticitii și nimicirii a alte milioane, a nenumărate milioane de oameni.

Nu există altă ieșire în afară de revoluția proletariatului.

Și în momentul cînd această revoluție începe, cînd face primii pași sfioși, nesiguri, inconștienți, prea încrezători în burghezie, într-un asemenea moment majoritatea (acesta este adevărul, acesta este un fapt) conducătorilor „social-democrați“, a parlamentarilor „social-democrați“, a ziarelor „social-democrate“ — și doar tocmai acestea sînt *organele* de influențare a maselor —, majoritatea lor *au părăsit* socialismul, *au trădat* socialismul, au trecut de partea „propriei“ lor burghezii naționale.

Masele sînt dezorientate, derutate, înșelate de *acești* conducători.

Iar noi să încurajăm această înșelătorie, s-o înlesnim, păstrînd vechea și învechita denumire, care a intrat în

putrefacție așa cum a intrat în putrefacție și Internaționala a II-a !

Poate „mulți“ muncitori *înțeleg* social-democrația în mod cinstit. Dar e timpul să ne dăm seama de diferența dintre subiectiv și obiectiv.

Din punct de vedere subiectiv, acești muncitori social-democrați sînt cei mai credincioși conducători ai maselor proletare.

Dar situația obiectivă, mondială este de așa natură, încît denumirea veche a partidului nostru *înlesnește* înșelarea maselor, *frînează* mersul înainte, căci la fiecare pas, în fiecare ziar, în fiecare fracțiune parlamentară masa vede pe *conducători*, adică pe oamenii ale căror cuvinte se aud mai tare, ale căror fapte se văd mai de departe și toți aceștia sînt „și ei tot social-democrați“, toți sînt „pentru unitate“ cu trădătorii socialismului, cu social-șoviniștii, toți prezintă la încasare polițe vechi emise de „social-democrație“...

Și ce contraargumente sînt prezentate ? „... Vom fi confundați cu anarhiștii-comuniști...“

De ce nu ne temem să nu fim confundați cu social-naționaliștii și social-liberalii, cu radical-socialiștii, partidul burghez cel mai înaintat și mai abil în înșelarea burgheză a maselor dintre toate partidele din Republica franceză ? „...Masele s-au obișnuit, muncitorii «au îndrăgit» partidul lor social-democrat...“

Acesta este singurul argument, dar este un argument care nu ține seama nici de știința marxismului, nici de sarcinile de mîine ale revoluției, nici de situația obiectivă a socialismului mondial, de falimentul rușinos al Internaționalei a II-a, de prejudiciile pe care le aduce activității practice droaia de „cvasisocial-democrați“ care-i înconjură pe proletari.

Este un argument al rutinei, un argument al somnolenței, un argument al stagnării.

Or, noi vrem să prefacem lumea. Noi vrem să punem capăt războiului imperialist mondial, în care sînt antrenați sute de milioane de oameni, în care sînt împletite interesele

unor capitaluri de sute și sute de miliarde și care nu poate fi terminat printr-o pace cu adevărat democratică decât printr-o revoluție proletară, cea mai mare revoluție din istoria omenirii.

Și noi ne temem de noi înșine. Tremurăm pentru „vechea“, „drăguța“ noastră cămașă murdară...

Este timpul să lepădăm cămașa murdară, este timpul să înbrăcăm rufe curate.

Petrograd, 10 aprilie 1917

POSTFAȚĂ

Broșura mea s-a învechit din cauza ruinei economice, precum și din cauză că tipografiile din Petersburg nu sînt în stare să execute la timp lucrările. Broșura a fost scrisă la 10 aprilie 1917, iar astăzi sîntem în 28 mai și broșura tot n-a apărut încă !

Broșura a fost scrisă ca *proiect* de platformă pentru propagarea punctului meu de vedere în fața Conferinței generale a partidului nostru, Partidul muncitoresc social-democrat bolșevic din Rusia. Cîteva exemplare dactilografiate au fost împărțite membrilor de partid înainte de începutul conferinței și în timpul conferinței și astfel broșura și-a îndeplinit totuși, în parte, misiunea. Dar acum conferința din 24—29 aprilie 1917 a avut loc, rezoluțiile ei au apărut de mult (vezi anexelele la nr. 13 al ziarului „Soldatskaia Pravda“¹¹⁰), și unui cititor atent îi va fi ușor să constate că în multe puncte broșura reprezintă proiectul inițial al acestor rezoluții.

Îmi rămîne doar să-mi exprim speranța că broșura va aduce totuși un oarecare folos în legătură cu aceste rezoluții, în explicarea lor, și apoi să insist asupra a două puncte.

La pagina 27 propun să rămînem în cadrul Zimmerwaldului numai în scop de informare *. Conferința nu a fost de acord cu mine în acest punct și m-am văzut nevoit să votez împotriva rezoluției cu privire la Internațională. Chiar de pe acum reiese în mod limpede că conferința

* Vezi volumul de față, p. 179. — *Nota red.*

a făcut o greșeală și că mersul evenimentelor o va îndrepta curînd. Rămînînd în cadrul Zimmerwaldului, noi participăm (deși împotriva voinței noastre) la întîrzierea creării Internaționalei a III-a; indirect frînăm crearea ei, fiind legați de balastul inert al Zimmerwaldului, mort din punct de vedere ideologic și politic.

Situația în care se află partidul nostru față de toate partidele muncitorești din lumea întreagă este în prezent de așa natură, încît sîntem *datori să întemeiem* imediat Internaționala a III-a. În afară de noi nu are cine s-o facă *acum*, și orice amînare este dăunătoare. Rămînînd în cadrul Zimmerwaldului numai în scop de informare, ne-am dezlega imediat mîinile pentru a proceda la crearea Internaționalei a III-a (avînd în același timp latitudinea de a *folosi* Zimmerwaldul dacă împrejurările ar face posibilă o atare folosire).

Acum însă, datorită greșelii făcute de conferință, sîntem nevoiți să așteptăm pasivi cel puțin pînă la 5 iulie 1917 (dată la care a fost convocată Conferința zimmerwaldienilor; și aceasta numai dacă nu va fi amînată *din nou*! a mai fost amînată o dată...) ¹¹¹.

Dar hotărîrea adoptată în unanimitate de C.C. al partidului nostru după conferință și publicată în nr. 55 al ziarului „Pravda” din 12 mai a îndreptat pe jumătate greșeala: s-a hotărît că vom părăsi Zimmerwaldul dacă acesta va accepta o consfătuire cu miniștrii *. Îmi permit să-mi exprim speranța că în curînd, îndată ce vom convoca prima consfătuire internațională a „celor de stînga” („al treilea curent”, al „internaționaliștilor în fapte”, vezi mai sus p. 23—25 **), va fi îndreptată și a doua jumătate a greșelii.

Al doilea punct asupra căruia trebuie să mă opresc este formarea la 6 mai 1917 a „cabinetului de coaliție” ¹¹². La acest punct broșura *pare* a fi îndeosebi învechită.

În realitate, tocmai la acest punct ea nu este cîtuși de puțin învechită. În ea *totul* este clădit pe analiza *de clasă* de care se tem ca de foc menșevicii și narodnicii, care au

* Vezi V. I. Lenin. Opere, vol. 24, București, Editura politică, 1959, p. 384.

— Nota red.

** Vezi volumul de față, p. 174. — Nota red.

dat celor 10 miniștri ai capitaliștilor 6 miniștri ca ostatici. Și tocmai pentru că totul este clădit pe analiza de clasă, broșura nu s-a învechit, deoarece intrarea în guvern a lui Țereteli, Cernov & Co. a schimbat într-o măsură *infimă* doar *forma* înțelegerii dintre Sovietul din Petrograd și guvernul capitaliștilor, iar eu am subliniat în mod special în broșură, la p. 8, că „mă refer nu atât la înțelegerea formală, cât la spijinirea de fapt“ *.

Pe zi ce trece devine tot mai clar că Țereteli, Cernov & Co. nu sînt decît niște ostatici ai capitaliștilor, că guvernul „reînnoit“ nu vrea și nu poate să îndeplinească absolut nici una din promisiunile sale pompoase, nici în politica externă, nici în politica internă. Cernov, Țereteli & Co. s-au sinucis din punct de vedere politic, s-au dovedit a fi niște ajutoare ale capitaliștilor, care în fapt sugrumă revoluția, Kerenski a decăzut atât de mult încît a recurs la violență împotriva maselor (vezi p. 9 a broșurii: „deocamdată Gucikov amenință numai că va recurge la violență împotriva maselor“ **), iar Kerenski *a trebuit* să pună în practică aceste amenințări...) ¹¹³. Cernov, Țereteli & Co. s-au sinucis politicește și au ucis politicește partidele lor, partidul menșevic și cel socialist-revoluționar. Pe zi ce trece aceasta va deveni tot mai limpede poporului.

Cabinetul de coaliție nu este decît un moment de trecere în dezvoltarea principalelor contradicții de clasă ale revoluției noastre, analizate pe scurt în broșura mea. Așa lucrurile nu mai pot continua multă vreme. Ori înapoi, la contrarevoluție pe toată linia, ori înainte, la trecerea puterii în mâinile altor clase. Într-o perioadă revoluționară, în condițiile războiului imperialist mondial, nu poți sta pe loc.

N. Lenin

Petersburg, 28 mai 1917

* Vezi volumul de față, p. 158. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, p. 159. — *Nota red.*

- V. I. Lenin și bolșevicii au părăsit adunarea înainte de terminarea lucrărilor, declarînd în numele C.C. al P.M.S.D.R. că bolșevicii nu vor participa la nici un fel de încercări de unificare. Raportul lui V. I. Lenin a fost întîmpinat cu o caldă simpatie de o serie de reprezentanți ai comitetelor bolșevice locale. La ședința din 5 (18) aprilie, un miner din Donbass care a participat la Consfătuirea generală a bolșevicilor din Rusia a declarat : „Lenin a avut dreptate în tot ce a spus !“. — 133.
- 81 Vezi scrisoarea lui F. Engels către F. A. Sorge din 29 noiembrie 1886 (Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 469). — 134.
- 82 V. I. Lenin citează aici cuvintele lui Mefistofel din tragedia „Faust“ de J. W. Goethe (vezi J. W. Goethe. „Faust“. Partea I. „Odaia de studiu“, București, E.S.P.L.A. 1955, p. 109). — 136.
- 83 Expresia „opoziția maiestății-sale“ aparține lui P. N. Miliukov, liderul partidului cadet. Într-o cuvîntare rostită la 19 iunie (2 iulie) 1909, la dejunul oferit de primarul Londrei, Miliukov a declarat : „...atîta timp cît în Rusia există un organ legislativ care controlează bugetul, opoziția rusă rămîne opoziția maiestății-sale, și nu o opoziție împotriva maiestății-sale“ („Reci“ nr. 167 din 21 iunie (4 iulie) 1909). — 139.
- 84 „Fără țar, guvern muncitoresc“ — lozincă antibolșevică lansată pentru prima dată de Parvus în 1905. Această lozincă constituia una din tezele fundamentale ale „teoriei“ troțkiste a revoluției permanente — revoluție fără țărănime, pe care el o opunea teoriei leniniste a transformării revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă în condițiile hegemoniei proletariatului în mișcarea întregului popor. — 139.
- 85 Vezi K. Marx. „Războiul civil din Franța. Adresa Consiliului General al Asociației Internaționale a Muncitorilor“ ; F. Engels. „Introducere“ [la lucrarea lui K. Marx „Războiul civil din Franța“] (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 17, București, Editura politică, 1963, p. 352—368 ; Opere alese în două volume, vol. I, București, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 497—511). — 140.
- 86 V. I. Lenin se referă la lucrarea lui G. V. Plehanov „Anarhism și socialism“, editată pentru prima oară în limba germană la Berlin în 1894 (vezi G. Plechanow. „Anarchismus und Sozialismus“. Berlin, Expedition des „Vorwärts“, 1894, 84 S.). — 141.
- 87 Istoricul scrierii lucrării „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră“, vezi în „Postfață“ (volumul de față, p. 187—189). — 151.

- 88 Conferința generală a funcționarilor și muncitorilor de la căile ferate din Rusia s-a ținut la Petrograd între 6 și 20 aprilie (19 aprilie și 3 mai) 1917. La conferință au participat 220 de delegați. În timpul conferinței au funcționat cinci comisii (pentru problemele muncii, pentru elaborarea statutului, pentru reglementarea transportului, pentru problemele miliției și pentru convocarea unui congres general de organizare a sindicatului). Condușă fiind de partidele conciliatoare, conferința s-a situat pe poziții defensiste și a declarat că sprijină întru totul guvernul provizoriu burghez.
- Din partea C.C. al P.M.S.D.R., conferința a fost salutăată de M. I. Kalinin. I. A. Teodorovici a luat cuvântul în ședința din 8 (21) aprilie, după cuvântarea lui A. F. Kerenski și cea a ministrului căilor de comunicații, N. V. Nekrasov, și „a provocat unele disensiuni în starea de spirit generală” (ziarul „Edinstvo” nr. 9 din 9 aprilie 1917). Conferința a ales un Comitet executiv și a adoptat o serie de instrucțiuni legate atît de problemele politice, cît și de problemele practice ale redresării transportului feroviar. — 159.
- 89 Vezi F. Engels. „Scrisoarea către A. Bebel din 18—28 martie 1875” (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 7). — 164.
- 90 Vezi K. Marx. „Războiul civil din Franța. Adresa Consiliului General al Asociației Internaționale a Muncitorilor” (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 17, București, Editura politică, 1963, p. 359). — 165.
- 91 *Minoritarii*, sau *longuetiștii* — minoritate a Partidului socialist francez, care s-a format în 1915. Adepți ai social-reformistului Longuet, minoritarii împărtășeau concepțiile centriste și duceau o politică conciliatoare față de social-șoviniști. În timpul primului război mondial s-au situat pe o poziție social-pacifistă. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie în Rusia, longuetiștii s-au declarat adepți ai dictaturii proletariatului, fiind însă în fapt împotriva ei. Ei au continuat politica de colaborare cu social-șoviniștii și au sprijinit pacea tîlhărească de la Versailles. Rămînînd în minoritate la Congresul Partidului socialist francez care a avut loc în decembrie 1920 la Tours, unde a învins aripa stîngă, longuetiștii împreună cu reformiștii fățiși s-au desprins de partid și au aderat la așa-zisa Internațională a II ¹/₂, iar după destrămarea acesteia s-au reîntors în Internaționala a II-a. — 174.
- 92 *Partidul laburist independent din Anglia* (Independent Labour Party) — organizație reformistă, întemeiată de conducătorii „noilor trade-unionuri” în 1893, în condițiile înviorării luptelor greviste și ale intensificării mișcării pentru independența cla-

sei muncitoare din Anglia față de partidele burgheze. În P.L.I. au intrat membrii „noilor trade-unionuri“ și ai unor vechi sindicate, reprezentanți ai intelectualității și ai micii burghezii care se aflau sub influența fabienilor. La conducerea partidului se aflau Keir-Hardie și R. MacDonald. Încă de la înființare, P.L.I. s-a situat pe poziții burghezo-reformiste, acordând principala atenție formei de luptă parlamentare și tranzacțiilor parlamentare cu partidul liberal. Caracterizînd Partidul laburist independent, Lenin a scris că este „în realitate un partid oportunist, dependent totdeauna de burghezie“ (Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 479).

La începutul războiului imperialist mondial, P.L.I. a lansat un manifest împotriva războiului, dar curînd după aceea s-a situat pe pozițiile social-șovinismului. — 174.

- 93 *Partidul socialist britanic* (British Socialist Party) a luat ființă în 1911 la Manchester, în urma fuzionării partidului social-democrat cu alte grupuri socialiste. Partidul socialist britanic a desfășurat agitație în spiritul ideilor marxismului, fiind un partid „care nu e oportunist, ci e într-adevăr independent față de liberali“ (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 365). Dar faptul că avea puțini membri și că legătura sa cu masele era slabă îi imprima un caracter oarecum sectar. În perioada primului război mondial s-a desfășurat în rîndurile acestui partid o luptă înverșunată între curentul internaționalist (W. Gallacher, A. Inkpin, J. MacLean, F. Rotstein și alții) și curentul social-șovinist, în frunte cu H. Hyndman. În cadrul curentului internaționalist existau unele elemente inconsecvente, care într-o serie de probleme se situau pe poziții centriste. În februarie 1916, un grup de activiști ai P.S.B. au fondat ziarul „The Call“, care a jucat un rol important în opera de unire a internaționaliștilor. În aprilie 1916, Conferința anuală de la Salford a P.S.B. a condamnat poziția social-șovinistă a lui Hyndman și a adepților săi; ca urmare, aceștia s-au retras din partid.

Partidul socialist britanic a salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Membrii săi au jucat un rol important în mișcarea oamenilor muncii din Anglia pentru apărarea Rusiei Sovietice împotriva intervenției străine. În 1919, majoritatea organizațiilor locale ale partidului (98 contra 4) s-au pronunțat pentru aderarea la Internaționala Comunistă. Împreună cu Grupul comunist al unității, Partidul socialist britanic a avut rolul principal în constituirea Partidului Comunist al Marii Britanii. La primul Congres de unificare, care a avut loc în 1920, majoritatea covârșitoare a organizațiilor locale ale P.S.B. au intrat în partidul comunist. — 174.

- 94 *Grupul stîngii zimmerwaldiene* a fost înființat, din inițiativa lui V. I. Lenin, la Conferința socialistă internațională de la Zimmerwald din septembrie 1915. El reunea pe reprezentanții a opt

organizații : C.C. al P.M.S.D.R., social-democrației de stînga din Suedia, Norvegia, Elveția, Germania, opoziția social-democrată poloneză și Social-democrația din Ținutul leton. Grupul stîngii zimmerwaldiene, condus de V. I. Lenin, a luptat împotriva majorității centriste a conferinței și a prezentat proiecte de rezoluții în care era condamnat războiul imperialist, era demascată trădarea social-șoviniștilor și se sublinia necesitatea unei lupte active împotriva războiului. Aceste proiecte de rezoluții au fost respinse de majoritatea centristă a conferinței. Totuși, stînga zimmerwaldiană a reușit să obțină includerea în manifestul adoptat de conferință a unei serii de teze importante ce figurau în proiectul său de rezoluție. Apreciind manifestul ca un prim pas în lupta împotriva războiului imperialist, stînga zimmerwaldiană a votat pentru el, subliniindu-i într-o declarație separată deficiențele și inconsecvența, precum și motivele pentru care ea totuși a votat pentru. Stînga zimmerwaldiană a declarat că, rămînînd în Uniunea generală zimmerwaldiană, își va propaga concepțiile proprii și va activa independent pe plan internațional. Ea a ales un organ conducător — Biroul, format din V. I. Lenin, G. E. Zinoviev și K. Radek. A editat un organ propriu — revista „Vorbote” în limba germană, în care au fost publicate o serie de articole ale lui V. I. Lenin.

Forța conducătoare în Grupul stîngii zimmerwaldiene era reprezentată de bolșevici, singurii care s-au situat pe o poziție consecvent internaționalistă. Lenin a luptat împotriva șovăielilor oportuniste ale lui Radek, a criticat greșelile unora din reprezentanții stîngii. În jurul stîngii zimmerwaldiene au început să se grupeze elementele internaționaliste ale social-democrației internaționale. La cea de-a doua Conferință socialistă internațională, care a avut loc în aprilie 1916 la Kiental (în apropiere de Berna), Grupul stîngii zimmerwaldiene a trimis 12 din cei 43 de delegați la conferință, iar într-o serie de probleme, pentru propunerile sale au votat aproape jumătate din numărul delegaților. Social-democrații dintr-o serie de țări care au intrat în Grupul stîngii zimmerwaldiene au dus o susținută activitate revoluționară și au avut un rol important în crearea partidelor comuniste în propriile lor țări.

Despre Grupul stîngii zimmerwaldiene, vezi articolele lui V. I. Lenin „Un prim pas” și „Marxiștii revoluționari la Conferința socialistă internațională din 5—8 septembrie 1915” (Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 37—43, 44—48). — 174.

- 95 „*Demain*” — revistă lunară literar-publicistică și politică, fondată de internaționalistul francez H. Guilbeaux, scriitor și publicist ; a apărut din ianuarie 1916 pînă în 1919 (cu o întrerupere din ianuarie pînă în aprilie 1917) la început la Geneva, iar apoi la Moscova. Revista combătea șovinismul, făcînd propagandă în favoarea programului de la Zimmerwald. La „*Demain*”

au colaborat scriitorii R. Rolland, S. Zweig și alții. În „Demain“ au fost publicate o serie de articole și cuvîntări ale lui V. I. Lenin („Cuvîntare în legătură cu dizolvarea Adunării constituante rostita la ședința Comitetului Executiv Central din Rusia. 6 (19) ianuarie 1918“, „Cu privire la istoria unei păci nenorocite“). Din septembrie 1919, revista a apărut ca organ al grupului din Moscova al comuniștilor francezi. — 175.

96 „*The Trade-Unionist*“ — ziar al sindicatelor engleze; a apărut la Londra din noiembrie 1915 pînă în noiembrie 1916. — 176.

97 *Partidul muncitoresc socialist din America* a luat ființă în 1876, la Congresul de unificare de la Philadelphia, ca rezultat al fuzionării secțiilor americane ale Internaționalei I și a altor organizații socialiste. Lucrările congresului s-au desfășurat sub conducerea lui F. A. Sorge, tovarăș de luptă al lui Marx și Engels. Majoritatea covârșitoare a partidului o constituiau emigranții, care aveau slabe legături cu muncitorii americani. În primii ani, rolul conducător în acest partid l-au avut lassalleenii, care au comis o serie de greșeli cu caracter dogmatic și sectar. O parte din conducători considerau că principala sarcină a partidului este activitatea parlamentară și subapreciau importanța conducerii luptei economice a maselor, în timp ce alții cădeau în trade-unionism și anarhism. Șovăielile ideologice și tactice ale conducerii au dus la slăbirea partidului și la părăsirea lui de către o serie de grupuri. Marx și Engels au criticat cu asprime tactica sectară a socialiștilor americani.

În ultimul deceniu al secolului trecut, conducerea Partidului muncitoresc socialist din America a fost preluată de aripa stîngă, în frunte cu D. de Leon, care a comis însă greșeli cu caracter anarho-sindicalist. Partidul a renunțat la lupta pentru revendicările parțiale ale clasei muncitoare, la munca în cadrul sindicatelor reformiste și și-a pierdut tot mai mult legăturile, și așa destul de slabe, cu mișcarea muncitorească de masă. În anii primului război mondial, el înclina spre internaționalism. Sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, partea cea mai revoluționară a acestui partid a participat activ la înființarea Partidului Comunist din America. Astăzi, Partidul muncitoresc socialist este o organizație puțin numeroasă, fără influență în mișcarea muncitorească din S.U.A. — 176.

98 *Partidul socialist din America* s-a constituit în iulie 1901, la Congresul de la Indianapolis, prin unificarea grupurilor ce s-au desprins din Partidul muncitoresc socialist și Partidul social-democrat din S.U.A. Unul dintre fondatorii noului partid a fost Eugen Debs, militant cu multă popularitate al mișcării muncitorești din S.U.A. Acest partid avea o compoziție socială neomogenă; el cuprindea în rîndurile sale o parte din muncitorii americani, muncitori imigranți, precum și mici fermieri și elemente provenite din mica burghezie. Conducerea centristă și oportu-

nistă de dreapta a acestui partid (Victor L. Berger, Moris Hillquit etc). contesta necesitatea dictaturii proletariatului, respingea metodele de luptă revoluționare, reducând în fond activitatea partidului la participarea la campaniile electorale. În anii primului război mondial s-au format în acest partid trei curente : social-șovinistii, care sprijineau politica imperialistă a guvernului ; centristii, care erau împotriva războiului imperialist numai în vorbe ; o minoritate revoluționară, care se situa pe poziții internaționaliste și ducea lupta împotriva războiului.

Aripa stângă a partidului, în frunte cu Charles Rutenberg, William Foster, Bill Haywood etc., sprijinindu-se pe elementele proletare, ducea lupta împotriva conducerii oportuniste a partidului, pentru organizarea de acțiuni politice independente ale proletariatului, pentru crearea de sindicate industriale bazate pe principiile luptei de clasă. În 1919, în acest partid s-a produs o sciziune. Aripa stângă, care s-a desprins din partid, a devenit inițiatoarea creării Partidului Comunist din S. U. A. și principalul lui nucleu.

În momentul de față, partidul socialist este o organizație sectară, cu un număr destul de mic de membri. — 176.

- 99 „*The Internationalist*“ — săptămânal, organ al aripii stângi a socialiștilor ; a fost editat la începutul anului 1917 la Boston de Liga pentru propaganda socialistă din America. Din redacție făceau parte internaționaliști din S.U.A. și din alte țări : D. Williams, M. S. Zatrarian, D. Rozin, A. S. Edwards. — 176.
- 100 *Tribuniștii* — membri ai Partidului social-democrat din Olanda, al cărui organ de presă era ziarul „*De Tribune*“. Liderii tribuniștilor au fost D. Wynkoop, H. Gorter, A. Pannekoek, H. Roland-Holst. Tribuniștii nu alcătuiau un partid revoluționar consecvent, ci reprezentau aripa stângă a mișcării muncitorești din Olanda ; în anii războiului imperialist mondial, ei s-au situat în general pe poziții internaționaliste.
- În 1918 tribuniștii au întemeiat Partidul Comunist din Olanda.
- „*De Tribune*“ — cotidian, fondat în 1907 de aripa stângă a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda. Începând din 1909, după excluderea din partid a celor de stânga și organizarea de către aceștia a Partidului social-democrat din Olanda, ziarul a devenit organul acestui partid ; din 1918 a fost organul Partidului Comunist din Olanda ; a apărut sub această denumire pînă în 1940. — 176.
- 101 Lenin denumea *partid al tinerilor* sau *al stîngii* din Suedia curentul de stînga din social-democrația suedeză. În anii războiului imperialist mondial, „tinerii“ s-au situat pe o poziție internaționalistă și au aderat la stînga zimmerwaldiană. În mai 1917, ei au format Partidul social-democrat de stînga din Suedia. La Congresul din 1919 al acestui partid a fost adoptată hotărîrea

cu privire la afilierea la Internaționala Comunistă. Aripa revoluționară a partidului a format în 1921 Partidul Comunist din Suedia. — 176.

- 102 „Tesneacii” — partid muncitoresc social-democrat revoluționar din Bulgaria, întemeiat în 1903, după scindarea partidului social-democrat. Întemeietorul și conducătorul „tesneacilor” a fost D. Blagoev, conducerea partidului fiind preluată apoi de discipolii săi — G. Dimitrov, V. Kolarov și alții. În anii 1914—1918, „tesneacii” au luat atitudine împotriva războiului imperialist. În 1919 s-au afiliat la Internaționala Comunistă și au format Partidul Comunist din Bulgaria, transformat mai târziu în Partidul Muncitoresc (Comunist) Bulgar. — 176.

- 103 *Conducerea regională și conducerea principală ale S.D.R.P. și L.* — instituțiile conducătoare ale Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania.

Social-democrația din Regatul Poloniei și din Lituania (S.D.R.P. și L.) — partid revoluționar al clasei muncitoare poloneze; a luat ființă în 1893 și a activat mai întâi sub denumirea de Social-democrația din Regatul Poloniei, iar din august 1900, după congresul organizațiilor social-democrate din Regatul Poloniei și din Lituania, la care social-democrații polonezi au fuzionat cu o parte din social-democrații lituanieni, a adoptat denumirea de Social-democrația din Regatul Poloniei și din Lituania. Meritul acestui partid constă în faptul că a orientat mișcarea muncitorească poloneză spre alianță cu mișcarea muncitorească rusă și a combătut naționalismul.

La Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. din 1906, S.D.R.P. și L. a fost primită în P.M.S.D.R. ca organizație teritorială. După înfrângerea revoluției din 1905—1907, în cadrul S.D.R.P. și L. au apărut divergențe în legătură cu problemele interne de partid, care, la începutul anului 1912, au dus la scindarea social-democrației poloneze în adepți ai Conducerii principale a S.D.R.P. și L., care au adoptat o linie împăciuitoare față de lichidatori și au sprijinit de fapt un timp curente antibolșevice din P.M.S.D.R., și în adepți ai Conducerii regionale a S.D.R.P. și L., care se sprijineau pe organizațiile de partid din Varșovia și Lodz. Conducerea regională a stabilit legături cu bolșevicii și a sprijinit linia C.C. al P.M.S.D.R.

În anii primului război mondial, cele două grupuri ale social-democrației poloneze au fuzionat și au format un partid care a adoptat o platformă internaționalistă. S.D.R.P. și L. a luptat activ împotriva adepților lui Pilsudski și a democraților naționaliști, care sprijineau pe imperialiștii din străinătate, și s-a situat pe o poziție foarte apropiată de poziția bolșevicilor. S.D.R.P. și L. a comis însă și unele greșeli: nu a dus o luptă consecventă împotriva centristilor și împăciuitoariștilor.

S.D.R.P. și L. a salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și a luptat pentru victoria revoluției proletare în Polonia. În decembrie 1918, la Congresul de unificare a S.D.R.P. și L. și a „leviței“-P.P.S., ambele partide au fuzionat, formând Partidul Muncitoresc Comunist din Polonia. — 176.

- 104 Lenin se referă la ziarul „*Volksstimme*“ — organ al Partidului social-democrat din Germania; ziarul a apărut la Chemnitz din ianuarie 1891 pînă în februarie 1933.

„*Die Glocke*“ — revistă bisăptămînală, editată la München, apoi la Berlin între anii 1915 și 1925 de social-șovinistul Parvus (A. L. Ghelfand), membru al Partidului social-democrat din Germania. — 178.

- 105 Lenin a criticat rezoluțiile Partidului socialist francez în capitolul „Pacifismul socialiștilor și al sindicaliștilor francezi“ din lucrarea sa „Pacifism burghez și pacifism socialist“ (vezi Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 253—258). În cele două rezoluții era salutată inițiativa lui Wilson, președintele S.U.A., care, asumîndu-și rolul de pacificator, a propus tuturor națiunilor „să-și expună în public părerea asupra condițiilor în care ar putea să se pună capăt războiului“, adică a propus încheierea războiului imperialist printr-o pace imperialistă. — 178.

- 106 „*Jugend-Internationale*“ — organ al Uniunii internaționale a organizațiilor socialiste de tineret, care aderase la stînga zimmerwaldiană; a apărut din septembrie 1915 pînă în mai 1918 la Zürich, sub redacția lui W. Münzenberg. Aprecieri asupra acestui organ de presă, vezi în articolul lui V. I. Lenin „*Internaționala Tineretului*“ (Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 225—229). — 179.

- 107 La 7 (20) aprilie 1917, Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd a adoptat cu majoritate de voturi (21 contra 14) hotărîrea cu privire la sprijinirea activă a așa-zisului „împrumut al libertății“, lansat de guvernul provizoriu pentru finanțarea războiului imperialist, care continua. Pronunțîndu-se împotriva împrumutului, membrii bolșevici ai Comitetului executiv au declarat că sprijinirea acestui împrumut este „cea mai rea formă de «pace civilă»“ și au depus o rezoluție în care își motivau amănunțit poziția. Alături de bolșevici au votat și cîțiva membri ai Comitetului executiv care nu făceau parte din fracțiunea bolșevică. Chestiunea a fost transferată în discuția plenarei Sovietului, unde a fost examinată în prealabil în cadrul fracțiunilor (vezi volumul de față, p. 211—212). — 181.

- 108 Vezi K. Marx, „Critica Programului de la Gotha“ ; F. Engels, „Prefață la culegerea «Internationales aus dem Volksstaat (1871—1875)»“ (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 11—34 ; „Internationales aus dem Volksstaat (1871—1875)“, Berlin, 1894). — 182.
- 109 După cum afirmă K. Marx și F. Engels, această expresie aparținând lui H. Heine a fost folosită de ei pentru prima oară în lucrarea „Ideologia germană“ (vol. II, cap. IV. 4. Școala saint-simonistă) (vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 3, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 538). — 184.
- 110 „Soldatskaia Pravda“ — cotidian bolșevic ; a început să apară la Petrograd de la 15 (28) aprilie 1917 ca organ al Organizației militare de pe lângă Comitetul din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia ; începînd cu nr. 26 din 19 (1 iunie) 1917 a devenit organ al Organizației militare de pe lângă C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. Tirajul ziarului atingea 50 000—75 000 de exemplare ; jumătate din tiraj era trimis pe front. În 1917, din redacția ziarului „Soldatskaia Pravda“ făceau parte : A. F. Ilin-Jenevski, V. I. Nevski, N. I. Podvoiski și alții. În ziar au fost publicate peste 60 de articole ale lui V. I. Lenin, printre care unele scrise special pentru „Soldatskaia Pravda“. În suplimentul la nr. 13 al ziarului din 3 (16) mai au fost publicate rezoluțiile Conferinței a VII-a generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia cu o „introducere“ scrisă de V. I. Lenin. La „Soldatskaia Pravda“ au colaborat : F. E. Dzerjinski, M. I. Kalinin, N. V. Krîlenko, N. K. Krupskaia, D. Z. Manuilski, V. R. Menjinski, M. M. Volodarski și alți activiști ai partidului bolșevic. Ziarul se bucura de o mare popularitate în rîndurile soldaților. După evenimentele din iulie 1917, el a fost suspendat de guvernul provizoriu. Din iulie pînă în octombrie 1917 a apărut sub denumirea de „Rabocii i Soldat“ și „Soldat“. De la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917 și-a reluat apariția sub vechea denumire. În martie 1918, editarea ziarului „Soldatskaia Pravda“ a fost sistată printr-o hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia, care prevedea ca în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota“, „Derevenskaia Pravda“ și „Soldatskaia Pravda“ să apară ziarul „Bednota“. — 187.
- 111 Comisia socialistă internațională a stabilit convocarea Conferinței a III-a a zimmerwaldienilor pentru data de 31 mai 1917, dar ulterior ea a amînat în repetate rînduri această dată. V. I. Lenin considera că bolșevicii trebuie să rupă cu Uniunea zimmerwaldiană, unde centriștii cedau toate pozițiile în favoarea social-șovinismului, și să treacă imediat la organizarea Internaționalei a III-a. El admitea participarea la Conferința a III-a a zimmerwaldienilor numai în scopuri informative. Conferința a VII-a generală (din aprilie) din Rusia a adoptat cu majoritate

de voturi, pe baza raportului lui G. E. Zinoviev, o hotărîre cu privire la participarea reprezentanților bolșevicilor la conferință.

Conferința a avut loc între 5 și 12 septembrie (st. n.) 1917. La ea au fost reprezentate elementele de stînga din partidele socialiste (cei de stînga din Suedia, Liga americană pentru propaganda socialistă, social-democrații polonezi grupați în jurul „Conducerii regionale“, stînga din Austria („opozitia“), spartachistii și Uniunea tineretului social-democrat din Danemarca); centristii („independenții“ germani, Partidul social-democrat elvețian, Partidul social-democrat finlandez, român, menșevicii-internaționaliști, „sindicatul independent“ bulgare); social-șoviniștii (menșevicii ruși în frunte cu P. B. Akselrod). Din partea bolșevicilor au asistat la conferință V. V. Vorovski (Orlovski) și N. A. Semașko (Aleksandrov). Conferința s-a ținut în condiții de strictă conspirativitate, presa nefiind aproape de loc informată asupra mersului lucrărilor ei.

Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme: 1) Raportul Comisiei socialiste internaționale, 2) Incidentul cu Grimm, 3) Atitudinea față de Conferința de pace de la Stockholm și 4) Lupta pentru pace și mișcarea zimmerwaldiană în diferite țări. Conferința a examinat „Cazul R. Grimm“, care fusese demascat în Rusia ca emisar al ministrului elvețian Hoffmann, care sonda terenul pentru încheierea unei păci separate în interesul imperialismului german. În acel moment, Grimm fusese înlăturat din funcția de președinte al Comisiei socialiste internaționale, și conferința a aprobat excluderea lui din C.S.I., considerînd comportarea lui ca fiind inadmisibilă. Lenin considera această hotărîre ca fiind insuficientă.

În timpul discutării atitudinii socialiștilor din Internaționala a II-a față de Conferința de pace de la Stockholm, o parte din delegați s-au pronunțat pentru participarea la ea, iar menșevicii ruși au primit mandatul imperativ de a rămîne la Conferința zimmerwaldiană numai în cazul cînd aceasta se va angaja să participe în corpore la Conferința de la Stockholm. V. V. Vorovski a luat cuvîntul în numele C.C., al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia și al Social-democrației poloneze, rostind o cuvîntare puternic demascatoare la adresa menșevicilor și a tovarășilor lor de idei. Vorovski a cerut conferinței să-și precizeze atitudinea față de menșevicii ruși, care, fiind membri ai Uniunii zimmerwaldiene, și-au trimis reprezentanți în cabinetul lui Kerenski, acest Cavaignac rus, și poartă întreaga răspundere pentru introducerea pedepsei cu moartea în armată, pentru ofensiva din iunie de pe front, pentru desființarea ziarelor bolșevice, pentru reprimarea demonstrației din iulie, arestarea activiștilor partidului bolșevic etc. Bolșevicii au fost sprijiniți la conferință de o serie de delegați, dar majoritatea, în frunte cu Haase, a refuzat să adopte o hotărîre în această problemă.

Compoziția neomogenă a conferinței a determinat caracterul elastic, de compromis al rezoluțiilor și manifestului ei.

Manifestul conferinței chema la o grevă generală internațională împotriva războiului și în apărarea revoluției ruse; la manifest au aderat reprezentanții unor partide care nu participaseră la lucrările conferinței. În afară de manifest au fost adoptate rezoluții de simpatie față de Friedrich Adler și bolșevicii ruși deținuți în închisorile lui Kerenski (A. M. Kollontai și alții).

Conferința a III-a a zimmerwaldienilor a confirmat întru totul concluzia leninistă cu privire la falimentul total al Uniunii zimmerwaldiene, la necesitatea unei rupturi imediate cu ea și a creării Internaționalei a III-a, Comuniste. V. I. Lenin a făcut o apreciere asupra rezoluțiilor conferinței în articolul neterminat „Sarcinile partidului nostru în cadrul Internaționalei“ (vezi Opere, vol. 26, București, Editura politică, 1959, p. 207—209). — 188.

- 112 Formarea guvernului provizoriu de coaliție a fost o consecință a crizei provocate de nota din 18 aprilie (1 mai) 1917 a ministrului de externe P. N. Miliukov către guvernele aliante, în care guvernul provizoriu se angaja să respecte toate tratatele încheiate de guvernul țarist cu puterile imperialiste aliante — Anglia și Franța. Din cauza demonstrațiilor de protest spontane, care la 20 și 21 aprilie (3 și 4 mai) s-au transformat într-o puternică mișcare a muncitorilor și soldaților, guvernul provizoriu, pentru a crea aparența unei cotituri în politică, a demis pe ministrul afacerilor externe P. N. Miliukov și pe ministrul de război A. I. Gucikov și a cerut Sovietului din Petrograd să accepte formarea unui guvern de coaliție.

Comitetul executiv, în pofida hotărârii adoptate la 1 (14) martie, în care se declara că reprezentanții Sovietului nu vor intra în guvernul provizoriu, la o ședință extraordinară din seara și noaptea de 1 (14) mai a acceptat propunerea acestuia. La consfăturile preliminare ale fracțiunilor, fracțiunea bolșevică a fost singura care s-a pronunțat împotriva intrării în guvern. La votarea definitivă, hotărârea cu privire la includerea în guvern a reprezentanților Sovietului a fost adoptată cu 44 de voturi contra 19 și două abțineri. Pentru tratative în privința condițiilor formării guvernului de coaliție a fost aleasă o comisie în care au intrat: N. S. Ciheidze, I. G. Țereteli, F. I. Dan, B. O. Bogdanov (menșevici), V. B. Stankevici, L. M. Bramson (trudovici), A. R. Goț, V. M. Cernov (socialiști-revoluționari), L. B. Kamenev (bolșevic), K. K. Iurenev (interraionist) și N. N. Suhanov (social-democrat din afara fracțiunilor). În seara de 2 (15) mai a avut loc o ședință extraordinară a Sovietului din Petrograd, la care actele Comitetului executiv au fost aprobate cu majoritate de voturi. În urma tratatelor, la 5 (18) mai a fost realizat un acord cu privire la împărțirea portofoliilor în noul guvern. În guvern urmau să intre 5 miniștri socialiști: A. F. Kerenski — ministru de război și al marinei, M. I. Skobelev — ministru al

muncii, V. M. Cernov — ministru al agriculturii, A. V. Peșehonov — ministru al aprovizionării, I. G. Țereteli — ministru al poștelor și telegrafului. În seara de 5 (18) mai, Sovietul din Petrograd, după ce a ascultat raportul lui M. I. Skobelev cu privire la rezultatele tratativelor cu guvernul provizoriu, a hotărât să introducă în guvern pe reprezentanții săi, cu condiția ca aceștia să fie răspunzători față de Soviet și să dea socoteală de activitatea lor, și și-a exprimat totala încredere în noul guvern.

Lenin a scris ulterior că socialiștii-revoluționari și menșevicii, intrând în guvernul burghez, „l-au salvat de la prăbușire și... s-au lăsat transformați în slugi și apărători ai lui“ (Opere, vol. 25, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 231). — 188.

113 Lenin se referă la publicarea la 11 (24) mai 1917 de către ministrul de război A. F. Kerenski a unui ordin conținând „Declarația drepturilor soldatului“. Aici figura un punct care autoriza pe comandanți ca în condiții de război să utilizeze forța armelor împotriva subordonaților care nu execută ordinele. Acest punct era îndreptat împotriva soldaților și ofițerilor care refuzau să pornească la atac. Concomitent cu publicarea ordinului, A. F. Kerenski a procedat la desființarea unor regimente și trimiterea în judecată a ofițerilor și soldaților „care au instigat la nesupunere“ față de superiori. — 189.

114 Broșura „Partidele politice din Rusia și sarcinile proletariatului“ a fost concepută de Lenin ca foaie volantă, întrucât cadeții, socialiștii-revoluționari și menșevicii foloseau pe scară largă în agitația lor foile volante, pe care le afixau în oraș. Lenin considera că, alături de proclamațiile partidelor ostile bolșevismului, trebuie afixată o proclamație bolșevică care să răspundă la întrebarea ce reprezintă fiecare partid și ce scopuri urmărește el. Proporțiile lucrării au făcut imposibilă publicarea ei sub formă de foaie volantă; ea a fost publicată în ziarul bolșevic „Volna“ din Helsingfors, iar ulterior a apărut în broșură separată în editura „Jizn i Znanie“ într-un tiraj de 50 000 de exemplare. Proprietarii tipografiei, care simpatizau cu cadeții, târăgăneau editarea ei. Cu sprijinul comitetului de muncitori, ea a fost gata tipărită la 4 (17) iulie. Din cauza evenimentelor din iulie, ea a fost însă ascunsă în depozitul editurii. După câteva zile, broșura a început să fie difuzată în raioanele muncitorești; primul tiraj s-a epuizat repede și, potrivit mărturiei lui V. D. Bonci-Bruevici, s-a scos un tiraj suplimentar.

Broșura a apărut cu următorul text introductiv: „Explicație la proiectul de platformă întocmit de N. Lenin spre a fi discutat la consfăturile bolșevicilor. Proiectul n-a putut fi încă tipărit, din cauză că la Petrograd nu sînt suficiente tipografii“.

Broșura a fost publicată în limba engleză în revista „The Class Struggle“ (New York, noiembrie-decembrie 1917, vol. I,